

Előfizetési díj:

Égész évre . . . 10 K — f.

Fél évre . . . 5 K — f.

Negyed évre . . . 2 K 50 f.

Egyes szám ára 20 fillér.

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések :
= Megállapodás szerint.

Nyilttér soronként 1 K.

Kéziratokat
nem küldünk vissza.

Uj irány.

Amíg az egész ország kínos várakozással lesi a politikai eseményeket, Bécsben nem sietnek túlságos módon a válság elintézésével. Ők várhatnak.

Egy újabb mesterfogással belekényszerítették a képviselőházat, hogy elnapolja magát s Kossuthot Bécsbe rendelték a császárhoz. Hogy mi történt tegnap a császár és a függetlenségi párt vezére között, azt mi vagy soha, vagy csak nagyon későn fogjuk megtudni. Mert a minisztereknek kötelessége a diszkréció s legtöbbször csak annyit mondhatnak, hogy Ő felsége kegyesen fogadja a kegyelmes urakat.

Majd csak akkor tudjuk meg a császári elhatározást, ha a nyakunkon lesz a gutgesimnt kirendeltség, vagy a kényszerűség hatása alatt mégis csak beadja a derekát a reakció.

Igaz, hogy keserves már a várakozás, de mit tehet egyebet az ország? És ha a jövő héten sem lesz végleges döntés, mit tehet egyebet az országgyűlés, mint hogy újra elnapol, a kormány pedig sürgeti lemondásának elfogadását.

Az eddigi eredményekből egy bizonyos és megmásíthatatlan jelenség domborodik

ki. A koalíciónak véglegesen felmondtak. Már régóta csak fikció volt a létezése. Tényleg kimúlt már a tavasszal. De az elbocsátó levelet csak most adták ki.

Alig hihető, hogy egy újabb pártközi egyesülés létrehozható legyen. A függetlenségi párt, mint többség, a békességért áldozatot hozhatott addig, amíg ez az áldozat csak a program felfüggesztésével járt; elfeladásig azonban nem mehet el.

Hatvanhetes egyesülés pedig ma már badar utópia. Visszafejlődést nem tűr meg az élet, amely túlhaladt az örökös megalkuvás politikáján.

Amikor azonban a koalíciótól véglegesen bucsuzunk, a megemlékezést ne kezdje senki ócsárláson és ne ujongjon afelett, hogy sokan dísztelen temetést szeretnének készíteni a politikai élet halottjának.

Ha itt-ott keserűség marad is a koalíciós kormányzat nyomán, mégsem kicsinylendők azok az eredmények, amelyeket maga után hagy. Igaz, hogy nagy alkotásokat nem tud felmutatni s a nemzeti irányban való haladás sem oly mérvű, amint azt attól a kortól, amely a függetlenségi pártot többségre juttatta, elvárhattuk volna; de elévülhetetlen érdeme az utolsó három esztendőnek a tisztultabb politikai felfogás általánosítása, a nemzeti szellem me-

részebb röpte, a nemzet egyes rétegeiben a függetlenségi irányhoz való ragaszkodás felbresztése és ápolása. A kormányzat szelleme is más irányt vett. Közeledett a nemzeti szempontokhoz; jobban felismerte a milliók érdekeit s túlhajtott lojalitással nem takargatta Ausztria túlkapásait.

Nem akad ma már az államközösségnek egyetlen apostola sem, aki a magyar nemzet üdvét a közösség békőinak szorosabbra kovácsolásában keresné. Elismert igazság, hogy amint a kiegyezést a kényszerűség hozta létre, úgy csak a kényszerű helyzet tartja fenn ma is. Igaz, hogy ezzel az axiómával a tényleges állapoton még nem segítettünk, de a vezető eszmék kialakulásában nagy hordereje van. A vámközösségnek szerződéses alapra való fektetése sem szüntette meg a gazdasági közösséget, de a nemzet egy sarkalatos jogát szögezte le Ausztria prepotenciájával szemben.

A politikai rendszerek mulandók. Pártok és kormányok egymást váltják fel. De minden irány és rendszer nyomot hágy a nemzetek gondolkodásmódjában és az állami élet berendezkedésében.

A koalíció uralma átmenet volt csupán és nem lehet azzal vádolni, hogy ezt az átmeneti időt nem használta volna fel a

Bábi néni válni készül.

Irta: Csizta Károly.

Megtörtént a kanászválasztás. A szerenese Dala Janesi mellé állott, noha sokan voltak a pályázók. Nem is annyira az őrzőképességéért, mint eszima- s egyéb lábbeli-foltozó mesterségéért nyerte el hivatalát.

Aki azt hiszi, hogy a kanászág olyan igen utolsó kenyérkereseti ág, az nagyon csalódik. De még mennyire! Hisz az egész falu asszonya és leánya kedvez neki. Ő gyönyörködhetik minden kora reggel a falu szép leányai nézésében, mikor félig öltözötten kihajtják a kocaikat. Anyagi díjazása is meghaladja az iskolamester fizetését. És itt van ni a Dala Janesi, milyen sok a mellékeresete egész télen át. A sok leány egyre hordja hozzá a eszimat, cipőt. Még huncutkodhatik is velük. . . . Ugy-e, hogy nem utolsó dolog kanásznak lenni?

Ez a Dala Janesi különben egész felfordulást csinált a faluban: bagózássra szoktatta a férfiakat. Ezért aztán megátkozta az összes asszony-nép, hogy a másvilágon is örökös bagózássra legyen kárhóztatva.

— De terem' ucese, lányok, nem mehetek férjhez, ha csak ilyen bagós disznókhöz nem esaptok! — fakadt ki az öreg Csizta Ferkóné, látva a bagótól duzzadt orcaju legényeket.

— Ugy, ugy Bábi néném, csak beszéljen, hisz van szája. De azért tudjuk ám, hogy a Ferkó bácsi sem veti meg a bagót, — mondták a legények.

— Mit, az én uram?!

— Az ám, a maga ura! Ne álmélkodjék úgy, mintha nem is tudna róla. Persze, a maga bűnét mindenki a hátulsó tarisznyájába teszi.

— De kutyafékom teremtette! Melyitek meri azt mondani, hogy az én uram is bagózik? — rikácsolt már indulatában a Bábi néni.

— Én is . . . Én is . . . Nem egyszer látuk már a mezőn, mikor betette, — mondtak valamennyien.

Bábi néni se szólt, se beszélt többet, rohant haza, amennyire öreg lábai engedték. Ferkó bácsi a pitvarban üldögélt. Épp akkor piszkálta ki pipájából a szutykot, mit összenyomkodva a fogai közé illesztett. Az öreg hitves ennek látára csak eltátotta a száját.

— Nini! . . . Hát már ennyire megbolondult a világ! . . . Hát ké'nek mi a menykő ütött a pofájába? Hát megbolondult kend, hogy disznónak esapott fel?!

Ilyen formán, de még eifrábban is indulatoskodott az öreg néni, de hasztalan, mert nem vezetett a kívánt eredményre. Ferkó bácsi, a mennyire összeszorított fogai közt kiszivárgott a szó, olyaténkép nyilatkozott, hogy nincs e

huncut világnak az a fám fehérlépjé, kiért elhagyja a bagózás fölséges élvezetét.

Bábi néni toporzékolt indulatában.

— Eddig is elég mérgem volt kenddel, mert mindig szájában volt az a bűdös pipa . . . De 'iszén nem pipázol többet! . . .

Azzal kikapta kezéből a pipát, összezúzta darabokra.

Ferkó bácsit ez kihozta türelmes voltából. Hogyis ne, mikor a kegyetlenül elpusztított jószág egy ősrégi, kedves emlék volt, még legénykorából. Ugyanis a szép Marcsától, a megboldogult öreg uraságék szobalányától kapta egykoron ajándékba, amikor ő is ugyanott parádés kocsis volt. (Hej, Marcsa, Rózsa Marcsa! Ha nem lettél volna hűtlen a Pityer Ferkóhoz azért a büszhe erdőkerülőért, Bábi néni most más haszontalan férfival mérgelednék.) . . . Bizony dühbe jött az öreg dohányos. Ami nem is történt meg vele máskor, mint most ötöd éve, hogy egy garabonciás diák kincseket fedeztetett föl vele a Gógán sűrűben. (Persze a kincs affele réz játékpénz volt egy kavicsokkal megtöltött fazék felületén). Ha akkor megfoghatta volna azt a garabonciást, cudarul elbánt volna vele. De hát annak volt esze, mert idejében elszelelt a száz forint tiszteletdíjjal, — egy tinó árával — nehogy a szellemek megöljék a kincs kiemelésekor. Bábi néni nem

nemzet érdekében. Egészen más szempontok dominálnak ma, mint négy évvel ezelőtt. Más a szellem fent és alant s a nemzeti öntudat erősödésének határozott jeleit letagadni nem lehet. A kormány erejét nem az merítette ki, hogy fedezze a császári akaratot s közvetítse Ausztria érdekeit. Nem játszottak komoly képpel alkotmányost azokban a kérdésekben, a melyekben tulajdonképen abszolút akarat uralkodik. Nem lepleztek és nem tagadtak.

Ennek a következményeként a nemzet kiábrándult az örökös opportunitásból s a koalíció átmeneti szerepének nagy része lesz abban, ha a jövőben több lesz az erély és megsokasodnak a kemény derekak.

A függetlenségi párt többségre jutásával természetesen át kell alakulnia az egész közéletnek. Sajnos, a parlamenti élet és a kormányzás karakterét nem a többségi párt határozta meg, mert alkotmányunk hiányai s a törvények félrendszabályai a nemzeti akaratot tényleg nem teszik egyenrangúvá a korona hatalmával. De a politikai felfogást, a közszellemet már a függetlenségi felfogás irányítja és uralja.

Nem elveszett idő tehát a függetlenségi pártra nézve az a néhány év, amelyet lekötött helyzetben, a koalícióban töltött. Az eszmék áramlata, átalakulása csak a függetlenségi törekvéseknek kedvezett s most, amikor minden párt visszanyerte teljes akciósabadságát, a függetlenségi párt az átmenet alatt megszilárdult talajra lép.

A pártok egyesülésének célja, együttmaradásának lehetősége megszűnt. Még ha ideig-óráig újabb egyesülés jönne is létre, akkor is csak a függetlenségi törekvések felé haladhat az új irány. És a mostani zűrzavarból, bizonytalanságból ki

volt annyi esze (igaz, hogy ő nem is volt garabonciás) mert ő nem menekült el Ferkó bácsi ördöge elől. Meg is kapta azt, amit adni inkább, de már kapni senki sem szeret, miután még a kutya is elmenekül a verés elől. Szegény öreg néni bizony még az ostornyél is összetört.

Bábi néni keserű könnyhullatások közt nem gondolt mást, mint hogy még ennek a cudar világnak is el kell sülyednie ilyen istentelenség következtében. De minthogy a világ csak semmikép sem akart elsülyedni, hogy elpusztítsa a kárhozatra készülő emberét, kijelentette, hogy elválik rögtön. Ment is a jegyzőhöz, de szerencsétlenségére nem találta otthon.

— Hát majd holnap, ha haza jön!

Ferkó bácsit kizárta éjjelre a hajlékból, minden vacsora nélkül. (Az asszonyé volt a ház.) Szegény öreg Pityer ivadék csak akkor ébredt nagy bűnének tudatára, mikor éhesen hánykolódott a szőnyegpadlason.

— De hogyan is tudta megverni, mikor soha életében nem bántotta, hozzá még a sok nép láttára! . . . Bizony-bizony nem birt egész éjjel elaludni. Mert hát mi lesz most?

Másnap reggel kaszálni ment a rétre — fölöstököm nélkül — mert az asszony nem hívta, ő pedig nem mert bemenni. Soha életében nem

fog alakulni a radikális nemzeti politika, amelyhez a koalíció uralma szintén tett egy követ.

Aktualitások.

(Politika.) A legfelsőbb bankadó — vagy ha jobban tetszik — a helyzethez idomítva, bank nem adó, haragos. Kedvetlen. Semmi biztatót sem lát a magyar politikai helyzetben s ő is sötétnek látja, mint minden józan magyar politikus, a helyzetet.

Nem ígér semmit, nem adhat semmit! Ezt tudja s ki is mondja egyenesen, bátran, minden kertelés nélkül, ahogy az egy diosőségben megöregedett, ősz harcoshoz illendő. Nem ígérhet és nem is adhat semmit, mert az osztrák érdekek így írják elő neki s bizonyos, hogy amiként egész életében az osztrák uralom, az osztrák székvaros volt kedves nékie, úgy most is, uralmának alkonyán, élete befejezéséhez közel, még jobban ragaszkodik ahhoz a nemzethez, melynek egyrészt szülötte, másrészt hagyományos tisztelője és imádója volt. Most is tehát minden politikai megbeszélésnél az osztrák érdekek lebegnek szeméi előtt, mint ahogy minden egyes embernek, aki környezetében lézeng, tesz, vesz, vagy cselekszik.

Mind, mind az osztrák barátja s kivétel nélkül a magyar ellensége.

Önálló bank, a készfizetések felvétele, katonai koncessiók, mindezek a magyarok érdekeit istápolják, nincs semmi értelme tehát, hogy azok a lehetőség határain belül megvalósuljanak.

Hiába próbálkozik Vekerle a legkisebb kedvezmény kiesikarásával, mégha olyan csipet vivmányról lenne is szó, mint a magyar iparosok quota szerinti részesedése, amely pedig törvényes jog szerint is megillet bennünket.

Nincs tehát sem vivmány, sem kedvezmény Wekerle tarisznyájában. Üres kézzel bocsátják el, mint a roz szolgált, ki nem hűségese dolgozott munkaadójának. Pedig nem érdemelte meg ez a kabinet a korona rideg állápontra helyezkedését. Ennyi megaláztatásban, ennyi türes és szenvedésben talán egyetlen miniszteriumnak sem volt része, mint épen a Vekerle s a koalizált pártok ministeriumának. De úgy látszik, ott fent a Burgban más szemekkel látják a magyar viszonyokat. Ott azt hiszik talán, hogy erőszakkal, megfélemlítéssel, esetleg vesztegetéssel még jobban el lehet némitani az ország fel feltörő akaratának parancsoló szavát s azt hiszik, hogy erősebb kéz politikája még jobban meg tudja puhítani a már szinte koesonyaszerű magyar közéletet.

Nagy tévedés! S e tévedés keserű gyümölcseit majd azoknak kell elfogyasztaniok, akik

ment olyan nehezen a kaszálás. Sehoggy sem akart fogni a kasza, hiába köszörülte minden harmadik vágás után. Azt gondolta, várta, hogy az asszony szokás szerint hoz utána ebédet. Hiába várt. A többi szomszéd kaszás mind megébédezett már.

Végül teljesen elhagyta az ereje. Leült a fűbe, sirt keservesen, ahogy csak egy vén ember sirni tud. Szegény Ferkó bácsi, úgy elsirdogálta minden bűnét! Ha látta volna azt a Bábi néni, lehetetlen, hogy meg nem bocsátott volna neki.

Nagy nehezen haza felé vánszorgott. Mikor a szőlőhegyek mellett ehaladt, már arra is gondolt, hogy nem volna-e jobb valamelyik almafán bevégezni nyomoruságos életét?

Othon pedig már várta a parancsolat, hogy rögtön a jegyző urnál teremjen. Tán még a gyilkos sem megy nagyobb félelemmel bírāja elé, mint ő a jegyzőhöz.

Bábi néni már ott volt. Az almárium melletti szögletben sirdogált szaggatott hűpögéssel.

— No, Pityer bácsi, baj van a dologban, nagy baj! — kezdte el beszédét a jegyző. Majd felkelt, Ferkó bácsi vállára téve kezét, folytatta:

— Hát bizony Ferkó bácsi, nagy bünt követte el, igen nagyot! De hogyan is vitte reá a lelke, hogy egy asszonyt megverjen; hozzá egy öreg asszonyt, aki a saját felesége, kivel

rövidlátással a mai helyzetet megteremtették s akik még most sem tudják belátni azt, hogy a nemzet béketürésében, megalkuvásában elment a legszélső határokig, melyen tul — Rien ne va plus! Nincs tovább!

* * *

(Három esztendő.) F. É. Most viszik el a legények elejét. Elviszik, hogy három esztendőn keresztül egyék a császár kenyerét, hordják annak mundérját s kiképeztessenek arra a pályára, hol a vitészség a legfőbb erény s hol a német szó a mindenható komandérozó.

Három esztendőre! Iszonyu lő. Ha elképzeljük, hogy ezalatt mennyi hasznos munkát, minő eredményes működést lehetne kifejteni avval a sok ezer emberrel, akit ott fognak, hogy a fegyverforgatás, a peckes lépés misteriumába bevezessék, akkor sajnálattal kell, hogy eltötsön az a tudat, hogy hóbort szolgálataiban áll s hogy az a temérdek pénz, mi e parlagon heverő erőknél táplálékot, ruházatot s lakást biztosít, mind mind hiába pocsékolódik el, a semmibe vész, elkallódik.

Elkallódik az a sok emberi munkaerő is, melyet e három esztendőn keresztül nem értékesíthetnek, elkallódik az a sok vagyon, melyet otthon nem művelhetvén, elpusztul, kevesebb lesz, megsemmisül.

S mégis. A törvény, törvény. Annak erejét semmi sem gyöngítheti. Mi sem azért szólalunk fel, mintha a törvények ellenében akarnók biztatni azokat, kiket a természet egészséggel, erővel ruházott fel, de akik épp e szerencséből kifolyólag találják meg szerencsétlenségüket, a három esztendei katonai szolgálatot.

Sokat, igen sokat beszéltek s irtak már e témáról és fognak is még beszélni s írni a jövőben is. Mert hiába, amíg a nemzetek állig fegyverben állanak, amíg a nemzetközi kérdésekben nem választott bíróságok, hanem az erő, az ököl adja meg az igazságot, mindaddig mi sem álmodhatunk arról az ideális korszakról, amikor általános lefegyverzés következtében megszűnik annak a sok munkabíró férfinak három esztendőn keresztül való erőpocsékolása, három esztendőn keresztül való semmittevése. Mert az a munka, legyen bármilyen megerőltető is, amely hiábavaló fáradságot hoz, melynek gyümölcsét sem az egyed, sem az összesség nem élvezi, az a munka hiábavaló, értéktelen s csakis erőpocsékolásnak tekinthető.

Ha az általános lefegyverzés idejét előre be nem láthatjuk, ha a közeli jövőben a katonai szolgálat, a védkötelezettség megszüntetését nem is remélhetjük, de a dolgok illetlen való megtartásán avagy változásán gondolkozhatunk. Arról igen is beszélhetünk, vajjon okvetlenül szükséges-e az, hogy e nagy erőtömegnek okvetlenül három esztendeig kell parlagon hevernie.

már negyven esztendőt eltöltött szeretetben?

Hű élettársát megverni! . . . Ezt én nem értem, sehoggy sem értem! — csóváta fejét a jegyző, mire Bábi néni még hangosabban adott magáról életjelt éneklő sirásával.

Az íróasztal belső sarkánál ült a jegyzőnek valamiféle városi barátja, aki fölöttébb mulatságosnak találta a helyzetet.

— Megtisztelem alássan a jegyző urat! — szólalt meg remegő hanggal, kétrét görnyedve a Ferkó bácsi. — Én magam sem tudom, hogyan tudtam azt megtenni. Csak arra emlékszem, hogy igen felingereltek. Én máj úgy is bánom!

— Hallja ezt Bábi néni? Jőjön elő a sarokból! Megbánta már bűnét a Ferkó bácsi; nincs más hátra, mint megbocsátani.

— Csókolom a kezét, édes jegyző ur, én nem bocsáthatok meg. Azt nem lehet megbocsátani, hogy annyi ember előtt osuffá tett. El kell válnom tőle, mikor azt az uadokságot is többre becsüli, mint engem, a hites feleségét . . . El kell válnom tőle vénségemre!

Segény Ferkó bácsi még jobban összezsugorodott. A városi ur pedig egy ujságba temetkezve jókedvűen morgott.

— Galambom Bábi néni, nem szabad magának, egy ilyen istenfélő asszonynak így beszélni, aki magát hű követőjének tartja annak, ki azt

Vajjon nem lehet, ha már a létszám leszál-
lást nem kérhetjük, legalább az időt megrövi-
díteni?!

S ez az a pont, amely legtöbb vita tárgyát
képezte. Természetesen mindenkor a szakkörök
vitatták a hosszabb idő szükségességét a pol-
gári elem érveivel szemben. De végtére mégis
megállapodásra jutottak, hogy két esztendő épen
elégleges arra, hogy a legénységet teljesen kiké-
pezze a haditudományok minden csalfintájában
s hogy két esztendő alatt minden egyes kato-
nát betaníthatunk arra, hogy még a kínai
nyelvű kommandókra is úgy forduljon, perdül-
jön, mint az orsó s lépéseit kivágja, hogy belé-
remegjen a parlag.

Tehát a háromesztendei szolgálatot két esz-
tendőre redukálhatják. A polgári vélemény teh-
át diadalmaskodott. Igen ám, de itt megint a
katonai érvek győzedelmeskednek. Ha a három
esztendei szolgálatot két esztendőre szállítják
le, akkor, hogy a jelenlegi létszám fentartassék,
szükséges, hogy az évenként sorozandók száma
emeltessék. Ugy, hogy végeredményben, ha
egyesek rövidebb ideig szolgálnak, a nemzeti
erő épen oly arányban pocékolódnék, mert ak-
kor többnek kellene szolgálnia, mint mostaná-
ban. Az egyének szempontjából tehát a kétéves
szolgálat határozottan kedvezőbb lenne, mert
egy esztendőt éléből, vagyonának parlagon he-
vertetéséből, erejéből megtakarítana, de a nem-
zet szempontjából, a munkaerők parlagon hagyá-
sával, teljesen mindegy lenne.

Mégis a két esztendei szolgálat mellett állunk.
Ha már okvetlenül szolgálni kell, rövidítsük
meg azt az időt, amelyben ha fegyelmet, ren-
det s egészséget el is sajátítanak s nyerne-
nek, mégis végeredményben teljesen ingyen töltenek
el fiaink. A két esztendő szolgálat már sok
államban vezetődött be s egyetlen ország hata-
képességén sem ejtett csorbát.

Az új reformok legelsője ugy is e téren fog
mozogni s rövid idő múlva még a katonai nép-
dalokat is meg kell változtatni s a három esz-
tendő helyébe a két esztendő teendő.

Isten adja, hogy e hathatós reform mielőbb,
mindnyájunk élénk örömeire a megvalósulás stá-
diumába lépjen.

Az önálló bankért.

A zalavármegyei függetlenségi- és 48-as párt
által megindított akció első nagyfontosságú ese-
ménye volt a nagykanizsai népgyűlés, amely
impozánsan, méltóságtelejesen, lelkes hangulatban
zajlott le a múlt vasárnap.

A gyűlés ugy méreteiben, mint minden egyes
részletében méltó volt ahhoz a nagy célhoz,
amelyet előbbre vinni kívánt. A vármegyei füg-
getlenségi párt büszke lehet a sikerre s joggal

tanította, hogy még az ellenségünknek is meg kell
bocsátani. Hát még annak hogyne kellene meg-
bocsátani, kinek örök hűségét esküdött! — foly-
tatta a jegyző.

— De mikor olyan csúffá tett!

— Édes Babi néném, történik az emberrel
elég csufság az életben, még is el kell felejte-
nünk, ha akarjuk, ha nem. Lássá, én azt gon-
dolom, hogy maga is oka volt ennek az eset-
nek. Én ugy gondolom, hogy szépen, mondjuk
ilyenformán szolt volna Ferkó bácsihoz: »Ked-
ves uram, ne tedd ezt a csunyaságot. Lásd, én
nem szeretem; rosszul esik látnom; nem tudnék
soha hozzá szokni!« — Hát ugy-e, Ferkó bácsi
pokolba hajította volna azt a bagót?

— Igaz, jegyző uram, igaz! — mondta reá
könyeit hullatva az öreg búnbánó.

— No lássa, Babi néni, hogy maga is az
oka. Azért csak béküljön ki. . . Mit gondol,
szegény Ferkó bácsi bánatában még beleölné
magát a Rábába. Maga lenne a gyilkosa. Mit
csinálna akkor, no?

— Nem, nem, nem válok el! — bődült el
erre hangos kétségbeeséssel a Babi néni.

— Te, Andor, megbolondulok, ha még so-
káig folytatod! — mormogta nevetéssel a vá-
rosi ur.

hivatkozhatik arra, hogy a kibontott zászló alá
napról napra többen sorakoznak azok közül,
akik előbb más politikai pártokhoz tartoztak.

Az a siker, amely a függetlenségi párt akci-
óját kíséri, az a lelkesedés, amellyel a függet-
lenségi párt törekvéseit mindenütt fogadják,
azt bizonyítja, hogy széles e hazában elérkezett-
nek látják a radikálisabb irányu nemzeti politi-
kához való csatlakozás idejét. Erre intenek
benünket a napi politika eseményei, a bécsi
hangok, amelyek immár örendelkezési jogunkat
is kétségbe vonják. Az intelmet meg kell érteni,
ha végre valahára rá akarunk térni arra az utra,
amely a nemzet felszabadulásához vezet. Akiben
igaz magyar szív dobog, az meg is érti és
követi.

Fájdalom, még mindig nagyon sokan vannak,
akik — várnak. A függetlenségi pártot való
csatlakozás ezekben a válságos időkben persze
kockázattal jár; az önálló bank követelése eset-
leg nagy küzdelmekre vezet. Ettől a kockázattól
és küzdelemtől tartózkodnak a makacs oppor-
tunisták, a tunya lelkek, akik messziről nézik
a titáni erőfeszítést. Ezeknek csak az eredmény
kell; a munka és küzdelem nem kenyerük. A
szürke emberek tömege, a esendesen várakozók
fölnyenesen szemlélik a politikai mozgalmakat,
amelyekből részt kellene kérni minden magyar
embernek, mert ez a nemzet nem nélkülözheti
egyetlen fiának az erejét sem. Nem gondolják
meg a leselkedők és közönyösek, hogy a nagy
eredmények csak ugy következhetnek el, ha
nemcsak a közös eszmények lelki kultuszában,
hanem ott is együtt vagyunk, ahol az eszméket
nirdetik. Nem elég a hit, bizonyosságot kell arról
tenni a templomban is.

Láttuk Nagykanizsán az impozáns, lelkesülő
tömeget, amely szavazó polgárokból, az intelli-
genciához tartozó elemekből, kereskedőkből, ipa-
rosokból, földművesekből több ezer embert fog-
lalt magában. De sok, nagyon sok ember hiány-
zott onnét, akinek ott kellett volna lennie. A
függetlenségi párt tagjai, a nemzeti célokért
hevülő férfiak ők, de tulságosan szeretik a kény-
elmet és óvatosak. Azt a bizonyos hátsó ajtót
keresik, amelyen keresztül ujra vissza lehet
bujni a megalkuvás mezejére.

Láttuk a hívek ezreit, de megláttuk a távol-
levőket is. Akik a kávéházban, magán társaság-
ban, a vármegyén mind hű és igaz hazafiak, de
nem akarnak kiállni a piacra példát adni, vez-
etni, lelkesedni, küzdelmet hirdetni.

Ha elkövetkezik a nemzet küzdelmeinek egy
ujabb, megpróbatatásokkal teljes korszakra:
vajon hányan esnek át ezek közül a rostán és
mennyi marad a tiszta buza?

* * *

Gróf Batthyány Pál, Zalavármegye főispánja
mindenütt elől jár, ahol a függetlenségi eszmék
hirdetéséről, a nemzeti törekvések szolgálatáról

— No hát akkor, Babi néném, rendben va-
gyunk. Nyujtson békejebbot az urának. . .
No látja, a Ferkó bácsi már nyujtja is. . .
Ugy, no!

— Hahaha! — kacagott teljes erejéből a
vendég ur.

Az öreg Pityer elfogta a jegyző kezét, na-
gyot cuppantott reá.

— Nem ugy, Ferkó bácsi, nem ugy. Nem az
én kezemet, hanem a Babi néni arcát csókolja
meg, a szent békéért. . . Ugy, ugy!

— Megbolondulok, megbolondulok! — ordi-
tott kacagva a városi atyafi, kalapját a jegyző
barátjához csapta, majd pedig felfordult szék-
estül.

— Gyűjön ke' vén bolond haza! — kiáltott
Babi néni az urára, szörnyen elröstelkedve a
dolgon. Hanem az ajtóban visszafordult. Nem
tudta megállni, hogy meg ne tisztelje a padlón
rugdalózó városi urat:

— Nézd, nézd, rájött a kólika, rugdalódik
mint egy pótúrás malac!

S ugy becsapta az iroda ajtaját, hogy az
egész ház rengett bele.

van szó. Az ő hazafias érzése, minden gondola-
tát és cselekvését uraló lelkesedése nem ismer
megalkuvást és meghátrálást. A küzdelembe
beleviszi minden erejét s egész közéleti szerep-
lésének egyetlen iránya, egyetlen célja: a
függetlenség szolgálata, a nemzet felszabadítása.

Példát mutat agilitásával és elvhűségével. An-
nak az iránynak, amelyet gróf Batthyány Pál vitt
bele a vármegye közéletébe, meglátszik a hatása
a politikai hangulatban is. A függetlenségi esz-
mény, amelyet itt ott sikerült elalítani vagy el-
nyomni, felébred s diadalmasan tör előre. Zala-
vármegye visszatér régi ideáljaihoz.

Gróf Batthyány Pál főispánnak a népgyűlésen
való megjelenése általános lelkesedést keltett. A
fogadtatás, az ünnepeletetés, a szeretetnek száz-
féle megnyilvánulása arról a csodás népszerűség-
ről tettek bizonyosságot, amely Zalavármegye
főispánját körülveszi. Mintha varázslat járna vele,
ugy meg tudja hódítani az embereket.

A főispán vasárnap reggel 6 órakor indult
el Zalaegerszegről. Elment a népgyűlésre gróf
Batthyány Pálné ömeltósága is, aki a magyar
urasszonyoknak igazi mintaképe. Fenkölt gon-
dolkodásu magyar asszony, aki megérti és átérzi
férjének lelkesedését s maga is hallani kívánja a
hazafias beszédeket. Oda viszi két kis leányát
is, ahol nemzeti célokról, hazaszeretetről beszélnek.

A főispán kíséretében indultak Zalaegerszeg-
ről: Dr Marik Pál titkár, Dr Thassy Gábor
főorvos, Ifj. Czukelter Lajos, a függetlenségi
párt jegyzője, Fangler Béla, Dr Briglevics Ká-
roly, Dr Csák Károly, Zalaszentivánon esatla-
kozott Dr Mindszenty Mihály vasmezei fő-
ispáni titkár, Zalaszentmihályon pedig Bosnyák
Géza, a vármegyei függetlenségi párt elnöke és
Tántos Lajos, Gelsen Pálffy László főszolgabíró
s Polgár Ferenc.

A nagykanizsai vasuti állomáson nagy kül-
döttség fogadta a főispánt s a párt vezetőségét.
A küldöttség szónoka *Kortner György* takaré-
pénztári igazgató volt. Beszédében kiemelte,
hogy az ország gazdasági függetlenségének eszméit
a vármegye szeretett főispánja terjeszti és ápolja.
Gróf Batthyány Pál elévülhetetlen érdeme, hogy
a vármegye közönsége a gazdasági függetlenség
eszméjének szolgálatába áll. A köszönet szavaival
üdvözlö a főispánt és a vármegyei függet-
lenségi párt vezetőségét, a nagykanizsai függet-
lenségi párt nevében.

Gróf Batthyány Pál főispán az üdvözlő be-
szédre következőleg válaszolt:

Mélyen tisztelt uraim! Hálás köszönetet mon-
dok önöknek e szívélyes fogadtatásért. Határ-
talan örömömre szolgál az a tény, hogy a vár-
megye közönsége nemcsak a közgyűlési terem-
ben nyilatkozott meg egyhangulag amellet,
hogy az ország gazdasági függetlenségét ha-
zánk fejlődésének és boldogulásának első, legszük-
ségesebb föltételül tekinti, hanem itt külön,
Nagykanizsa közönsége is ki fogja nyilatkoz-
tatni, hogy Magyarország közzgazdasági önállósá-
gáért szilárd hittel, rendületlenül küzderi
fogunk. Ezzel t. uraim gátat akarunk vetni a
bécsi armánynak és megtörjük átkos, lenyűgöző
politikáját. Ismét nagyon szépen köszönöm a
szives megjelenésüket.

A főispán és kísérete kocsikra ültek s a zász-
lódíszebe öltözött utcákon keresztül a városba
hajtottak. A főispánt mindenütt meleg ovációk-
ban részesítették.

A népgyűlésen résztvevő orsz. képviselők a
déli gyorsvonattal érkeztek Nagykanizsára. A
pályaudvaron óriási közönség gyűlt össze. Meg-
jelentek gróf Batthyány Pál főispán és egész
kisérete, a nagykanizsai függetlenségi párt vez-
etői s több oszlopos tagja, a vidéki küldött-
ségek és nagyon sok választó polgár.

Amikor Nagy Dezső, Eitner Zsigmond,
Lázár Pál, Dr Balogh Ernő, Dr Polonyi
Dezső, Gaál Gaszton, Csizmazia Endre, Markos
Gyula, gróf Batthyány József és Dobrovics
Miklós képviselők s Kalmár Antal szerkesztő
leszállottak a vonatról, a közönség hatalmas
éljenriadallal fogadta őket.

Az üdvözlő beszédet Dr Hajdu Gyula, a nagy-
kanizsai függetlenségi párt elnöke mondotta.
Dr Hajdu beszéde ugy tartalom, mint forma és
lendület tekintetében kiváló volt s nagy hatást
keltett.

A fogadtatást Nagy Dezső képviselő kö-
szönte meg.

Ezután hosszú kocsisorban a Szarvas-szál-
lóba hajtottak a vendégek. Az első négyesfoga-
to: . . . Batthyány Pál főispán és Nagy Dezső

képviselő ültek. A következő kosikon a képviselők, egy egy nagykanizsai párttag kíséretében.

* * *

Délben a Szarvas szálloda éttermében bankett volt. A hatalmas terem zsúfolásig megtelt. Kétszáznál többen ültek az asztalok körül. Az asztalfőn a főispán és a képviselők foglaltak helyet.

Ebéd alatt Eperjessy Gábor üdvözölte a vendégeket s Csizmazia Endre képviselő köszönte meg az üdvözlést.

Az ebéd vége felé érkezett meg az agg Nedeczky Jenő, aki nyolcvan éves korában is megőrizte lángoló lelkesedését. Nedeczky Jenőt zajos éljenzéssel fogadták.

A délutáni vonatokkal érkeztek meg: Szentmihályi Dezső, ifj. Thassy Imre, Nagy László, Dr Bárdió Ferenc szombathelyi kir. közjegyző, Mozsolits vasvári ügyvéd stb.

A banketten és a népgyűlésen résztvevők között ott voltak a nagykanizsaisakon kívül: Filipics Lajos orsz. képviselő, Vizlendvay Sándor, Hájós Mihály, Isoó Ferenc, Viosz Ferenc, Bogyay György, Pálffy László főszolgabíró, Hayden Sándor, stb.

* * *

A népgyűlést az Erzsébet-királyné téren tartották meg. Tágas emelvényt építettek, amely nemzeti zászlókkal és zöld galyakkal volt díszítve.

Amint a bankettől a közönség kivonult s a vezetőség és a képviselők az emelvényen elhelyezkedtek, elkezdett gyülekezni a hallgatóság, amely néhány perc alatt ezrekre szaporodott.

A gyűlés lefolyása méltóságteljes, a hangulat lelkes volt. A beszédek belenyúltak a szívek mélyébe s felgyújtották a hazafiság tüzeit; majd az értelemhez appelláltak, bebizonyítván azt, hogy gazdasági függetlenség nélkül nem lehetünk szabad és fejlődésre képes nemzet; hogy az önálló bank felállítása nem utópia, a függetlenségi törekvések nem lehetetlen álmok, hanem a nemzetnek olyan jogai és vágyai, amelyek megvalósítására utal bennünket a történelmi fejlődés.

A nagy tömeg átérzte és megértette a szívéhez és eszéhez intézett szavakat. Viharos éljenzések szakították meg a beszédeket s bizonyos, hogy annak a hangulatnak, amely a hazafias ünnep nyomán támadt, elterjed a hatása az egész kerületben, mint mikor a víz tükrén keletkező hullámgyűrű mind nagyobb körökben fut a partok felé.

A gyűlést a dalárda éneke vezette be. A Hymnuszt levett kalappal hallgatta meg a nagy közönség.

Ezután Tripammer Gyula megnyitotta a népgyűlést.

A Hymnus — ugymond — második imádsága lett a nemzetnek. Mindig fájó érzések fognak el bennünket, ha felesendülni halljuk. Most is azt jelenti ez a dal, hogy veszélyben van a haza. Országszerte megindult a mozgalom, hogy kiküzdjük hazánk gazdasági függetlenségét. Ehhez a mozgalomhoz akarunk mi is csatlakozni, tanubizonyoságot akarunk arról tenni, hogy e követelés szükségessége bennünket is áthat és mi sem mondunk le arról a nemes törekvésekről, hogy az önálló nemzeti bankot 1911-re, az önálló vámterületet 1917-re megszerezzük. Zajos éljenzéstől kísérvé üdvözlö a vendégeket s a népgyűlést megnyitja.

A határozati javaslat előterjesztése után Bosnyák Géza, a vármegyei függetlenségi párt elnöke beszélt. Bosnyák Géza beszédei soha sem tévesztenek hatást, mert az igaz és mély meggyőződés hatja át minden szavát, formailag minden szónoklata gyönyörű s előadásának módja lekötöti a figyelmet. Bosnyák beszédének lényege a következő volt:

A zalamegyei függetlenségi párt közgyűlése egyhangú lelkesséssel határozatilag kimondta, hogy az önálló bank érdekében széleskörű mozgalmat indít és e végett az összes választókerületekben népgyűléseket tart, mert szentül él bennük a hit, hogy csak az önálló bank és az önálló vámterület azok az eszközök, melyekkel Ausztria kiszíjoló karjaiból kimenekülhetünk. Csak a legnagyobb foku elfogultság merészelheti azt állítani, hogy az önálló bank ügye csak a függetlenségi párt pártkérdése. Csak a vak nem látja, mint törnek ránk Ausztria és a nemzetiségek, hogy a régi történelmi magyar honromjain új országot rendezzenek be s a nemzeti

elemet végkép letörjék. Világos példája ennek az, hogy a választójogot a bécsi udvar nem engedi a magyarul való írás-olvasás feltételeihez kötni. Ilyen fenyegető körülmények között minden igaz magyar embernek kötelessége, hogy egyesüljünk, s így lesz a bank nemzeti kérdése. Amely államnak nincs önálló bankja, az az állam nem önálló, mert a bank adja meg a pénz és a hitel önállóságát. Bár a nemzet tulajdonom többsége az önálló bank felállítását követeli, mégis vannak nálunk is hívei a közös banknak. Azt mondják, hogy rázkódtatástól féltek az országot és előbb erősödjünk meg gazdaságilag, azután állítsák fel a bankot. Erre az argumentumra egy kérdéssel felelhetünk: Tudnak-e példát a történelemben arra, hogy egy államot a saját bankja megbuktatott volna. Van-e állam, mely úgy cselekedne, hogy nemzeti kincseit idegen államba viszi, mert ott jobban meg vannak őrizve, mint itthon. Ha az önálló bank ránk nézve veszélyes lenne, legyünk róla meggyőződve, hogy az már rég fel lett volna állítva, de mert Ausztriára káros, felállítását az alkotmány letörése árán is megakadályozzák. Minden államnak meg van a nemzeti bankja, hol aranyát őrzi, csak éppen mi ne tudnánk a pénz értékét megvédeni? Fejtséget az Ausztria és Magyarország közt fenálló érdekelleteteket, melyek kizárják azt, hogy a közös bank mindkét állam gazdasági érdekeit igazságosan szolgálja. A mai harc nem a 67 és 48 harc, hanem a közösség elkeseredett harc a függetlenséggel szemben. Küzdelemre szólítja a megye közönségét Kossuth Lajos ama szavaival: »Az óra ütni fog, mely a nemzetek diadalmas igazságát kiszolgáltatja.«

A következő szónok Nagy Dezső képviselő volt.

Nagy Dezső régi, tekintélyes tagja a képviselőháznak. Nagy tudásához izzó lelkesedés járul s egy tevékeny élet tapasztalataiban megedve, tántoríthatatlanul kitart a nemzet igazai mellett. A függetlenségi politika az ő felfogásában nem a gravámenek rendszere, hanem a megvalósításra előkészített és megérett irány. Elveit és beszédjét állhatja az a tudat, hogy Magyarország jövője a függetlenségi törekvések diadalával lesz méltó a dicső történelmi multhoz s hogy a fejlődés, az öntudatra ébredés meghozza ezt a diadalt, csak az alkalmakat nem szabad puha megalkuvással elszalasztani.

Beszédének fénypontja is az volt, amikor azt bizonyította, hogy az az idő, amely a gazdasági felszabadulás megteremtésére alkalmas, elkezdett s ezt ki kell használnunk.

Dr Nagy Dezső ámbár magasabb politikai szempontokkal foglalkozott s beszéde, okfejtései, történelmi reimsencenciái széles területen mozogtak, hozzá tudott férni a nép értelméhez és gondolkodásmódjához. Megértették és lelkesültek.

Ismertette az osztrák-magyar bank alapításának történetét, annak multját, rendszerét s ennek a magyarságra, az ország közgazdasági életére kiható hibáit. A bank csak a nevében viseli a magyar jelzést, lényegében azonban csak osztrák. Mit törődik ez az osztrák befolyás alatt álló intézmény a magyar érdekekkel! Mi gondja a magyar iparra, kereskedelemre, földművelésre! A fő célja az osztrák érdekek istápolása s a hadi előkra való pénzügyítés. Ebben rejlik az oka annak, hogy Ausztria nem akarja a független magyar bank létesítését. Pedig ez az első lépés a gazdasági önállóság felé és szívenlyítja a nemzetnek, hogy még ezt a lépést sem tudja megtenni. Az önálló bank felállításának elérkezett az ideje. A közös bank szabadalma lejárt s az csak a képviselőház hozzájárulásával hosszabbítható meg. A király kijelentette, hogy az önálló bank felállításához nem járul hozzá; de a magyar képviselőház megtagadhatja a szabadalom meghosszabbítását. Ezzel a király és a nemzet között alkotmányos harc tör ki, amelyben a nemzetnek kell győzedelmeskednie, mert a külpolitikai helyzetet s a nagyhatalmi állás a hadsereg fejlesztését követelik. Erre pedig sok pénz kell s a nemzet a tőle követelt milliókat jogainak kivívása nélkül nem fogja rendelkezésre bocsátani. A kiegyezést 67-ben is csak a kényszerhelyzet hozta létre. Ausztriától csak akkor várhatunk valamit, ha meg van szorítva. A mostani szorult helyzetet is ki kell használnia a nemzetnek. Ha nem kapjuk meg az önálló bankot, nem adunk egy garast sem. Ezután foglalkozott még a szónok a hatvanhetes politikával s a választójogi reformmal. Ellensége

a pluralitásnak s a politikai jogokat minél szélesebb alapokra kívánja fektetni, mert nagy sikereket csak a nép millióinak támogatásától vár.

Lázár Pál az önálló banknak a közgazdasági és különösen a pénzügyi viszonyokra való hatásával foglalkozott. Kifejti, hogy a készfizetések felvétele, amely ép annyira szolgálja Ausztria, mint Magyarország érdekeit, nem olyan vívmány, amelyért fel lehetne áldozni az önálló bankot. Nagy derűtséget keltett az a kijelentése, hogy akinek eddig semmi je sem volt, a készfizetések felvétele után ugyanannyija lesz, de aranyban. Kifejtette, hogy az önálló bank felállításának pénzügyi lehetősége is megvan, mert hisz az Osztrák-Magyar Bank aranykincséből sok száz millió Magyarországé. A közös bank nem szolgálja a magyar nemzet érdekeit s mire a sokat emlegetett olesó pénz a kis emberig jut, nagyon megrágnul. Az önálló bank ezen a bajon segítene.

Dr Balogh Ernő képviselő temperamentumos szónok, a függetlenségi törekvéseknek fanatikus híve. A történelemből vett érvekkel bizonyította, hogy a dinasztia hálával tartozik a magyar nemzetnek, amely sok veszedelemből kimentette a trónt. A jutalom elnyomás, kizsákmányolás lett. Amikor a katonai kérdésekről, a vezényleti nyelvnek magyarrá tételéről volt szó, a chopii parancsban „sohá“-t kiáltott az uralkodó a magyar nemzetnek. Most a közgazdasági törekvésekkel szemben hangzik el a merev tagadás. Hát szabad nemzet ez? A törvényben biztosított jogaink nem érvényesülhetnek az uralkodó vétőjával szemben. Ezt a rendszert meg kell törni. Ezzel szemben nekünk is oda kell kiáltani a sohá. Álljunk a talpunkra mindnyájan. Az a szerencsétlenségünk, hogy sok köztünk a tunya, politikai küzdelemre lusta ember. Pedig meg kellene mozdulnia még a rögnek is, össze kellene tartania minden parányának, mert ha mindnyájan egy sorban állunk, a pokol kapui sem vehetnének erőt rajtunk. Összetartás és együttműködés a siker titka.

Dr Polonyi Dezső azzal kezdte a beszédét, hogy köszönetet mond gróf Batthyány Pál főispánnak, aki meghívásával módot nyújtott arra, hogy képviselői kötelességük egy részét teljesíthették. — 1848. március 15-én a nemzet által 12 pontba foglalt kívánalmak közül 10 teljesült. Most a 11-ik pontra, az önálló bankra került a sor. Kossuth Lajos maga mondta, hogy minden magyar embernek lelkiismeretbeli kötelessége a 12 pont megvalósulásán dolgozni. A bankkérdésben együtt s egy sorban kell állania az egész nemzetnek. A választói jog kiterjesztésének, az általános, egyenlő választói jognak híve. Elismeri, hogy ennek megvalósítására a koalált pártok kötelezettséget vállaltak, azt megalkotni a függetlenségi párt kész is, de abba a nemzetcsalásba nem megy bele, hogy a választói reform a bankkérdés kitolásával alkottassék meg. Ennek az elodázásnak csak az lehetne a célja, hogy az önálló banknak 1911-re felállítását lehetetlenné tegyék, miután arra már nem volna fizikai idő. A szónok foglalkozott ezután a 67-es pártok magatartásával. Furesának találja, hogy amíg a függetlenségi párt törekvéseit lehetetlennek tartják, a párt tagjait csásárolják, addig a hatalomban kész örömmel osztoznának velük.

Gaál Gaszton képviselő nagyhatású beszéde következett. Joggal mondhatjuk, hogy ez volt a gyűlés egyik fénypontja. A szónok heve, mely meggyőződéstől áthatott szavai elragadták a hallgatóságot. Lelkesedése gyújtott s viharos tetszésajt, általános lelkesedést váltott ki a keblekből. Nem fél a küzdelemtől, amely ráuk fog következni, csak a nép válogassa meg azokat, akiket bizalmára méltat. Kéri a választópolgárokat, hogy ne hallgassanak azokra, akik szírihangokon csabos ígéretek duruzsolnak a fülébe. Tartson ki jogai mellett minden magyar. Küzdelem lesz az bizonyos. A király éveket ezeöltt kijelentette, hogy a hadsereg vezényleti nyelvbe nem enged beleszólni, mert ez az ő felségjoga. A bankhoz való jogunkat ugyan elismeri, de annak felállításába szintén nem egyezik bele. Mi egyéb ez, mint burkolt abszolutizmus? Végre valahára tisztázni kell a helyzetet. Vagy legyen alkotmányos élet, vagy kergessen bennünket a császár a pokolba s uralkodjék a katonáival. Nemsokára eljön az idő, hogy a haza sorsa a nép kezébe kerül. Akkor adjon az

minél szé-
mert nagy
ámogatásá-

közgazda-
yokra való
a készfize-
szolgálja
keit, nem
áldozni az
eltett az a
nmije sem
yanannyija
az önálló
ge is meg-
nk arany-
rszágó. A
ar nemzet
olesó pénz
l. Az ön-

amentumos
fanatikus
bizonyi-
zik a ma-
lemből ki-
s, hízsák-
érdésekről,
eléről volt
kiáltott az
a közgaz-
gzik el a
z? A tör-
nyesülhet-
zt a rend-
nekünk is
talpunkra
nk, hogy
emre lusta
ia még a
en parány-
állunk,
rajtunk.
titka.

beszédét,
y Pál fő-
ujtott arra,
észét telje-
a nemzet
közül 10
álló bankra
a mondta,
fismeretbeli
dolgozni.
orban kell
asztói jog
ő választói
megvalósi-
get vállal-
párt kész
megye bele,
s kitolása-
odásának
álló bank-
é tegyék,
ai idő. A
rtok maga-
nig a füg-
ek tartják,
atalomban

a beszéde
y ez volt
neve, mély
agadták a
s viharos
tott ki a
mely ráuk
meg azo-
a választó
kra, akik
zsoltnak a
n magyar.
y évekkéi
vezényleti
rt ez az ő
ugyan el-
nem egye-
abszolútiz-
helyzetet.
kergessen
alkodják a
ő, hogy a
r adjon az

Isten a magyar népnek lelkesedést, józan ítélő-
képességet, hogy méltó férfiakat küldjön az or-
szággyűlésre.

Eitner Zsigmond lépett a szószékre. A nép-
szerű képviselőt zajos éljenzés fogadta. — A fák
panaszra mentek az Olimpusra, hogy az em-
berek kiirtják őket. Az istenek atyja azt vála-
szolta, hogy ne adjanak a fejszéhez nyelet, a
fűrészhez keretet, akkor az emberek pusztító
keze nem bír velük. Ne adjon a magyar nemzet
se eszközt a pusztító politikához és vágyai tel-
jesülni fognak. Ne válasszon a nép olyan képvisel-
őket, akik nemzetellenes politikára kaphatók.
Figyelemzteti a polgárokat arra, hogy új válas-
tások esélyei előtt állunk s össze kell tartanunk,
ha sikert akarunk elérni. A most folyó küz-
delemben nemcsak a bankkérdésről, hanem
egyenesen alkotmányunk megmentéséről van szó.
Elérkezett az ideje annak, hogy gazdaságilag
felszabaduljunk. Ehelyett folytonosan új terhet
raknak vállainkra. Új terheket pedig a te-
herviselési képesség fokozása, új keresetforrások
nyitása nélkül nem bír el a nép. A haza függet-
lenségéért dolgozni mindenkinek kötelessége s
kívánja, hogy az új küzdelemben minden magyar
ember találkozzék.

Csizmazia Endre a függetlenségi párt nagy-
tehetségű tagja és kiváló szónok. Amint az emel-
vényre lépett, zajos éljenzés fogadták. A szabad-
elvívő politika kritikájával vezette be hatásos
beszédét. A szabadelvívő irány elhanyagolta a
népet s elhalványította a függetlenségi törek-
véseket. De felébredt a nemzeti öntudat s a mai
nemzedékre hárul az a feladat, hogy régi
eszményeinket visszaállítsa. Erős a hite a füg-
getlenségi párt történelmi hivatásában. Nagy
akadályok tornyosulnak ugyan a párt elé, sok
küzdelem vár a nemzetre, de a diadal nem lehet
kétséges, ha a nép bizalma nem hagyja el a
függetlenségi eszmék harcossait. Amint Kossuth
Lajos a nemzet szélesebb rétegeinek az alkot-
mány sáncába való bevonásával érte el a 48-as
idők nagy sikereit, a jövőben is csak a nép
millióira támaszkodó politikai irányzat diadal-
maskodhatik a reakció felett. Elítéli azt a fel-
fogást, amely felekezeti szemponokat visz a
politikába. Imádja az Istent mindenki a maga
hite szerint, de a politikai életben ne keressünk
valláskülömbiséget, mert a haza jövőtáért való
munkánkban egy hiten kell lennünk mindnyá-
júnknak. Arra kéri a hallgatóságot, hogy a lel-
kesedés tüzeit vigyék haza s terjesszék otthon a
hazafias eszméket.

Markos Gyula képviselő beszéde derűtséget
és nagy hatást keltett. Kiválóan ért ahoz, ho-
gyan kell a nép nyelvén beszélni. Az önálló
bankot el nem engedi a nemzetől vitatni. Ami
törvény, az törvény. Ha az adózó polgárt
a törvény alapján megekezkékválják, mi is
megekezkékváltatjuk a bankért az osztrák csá-
szárt a magyar királlyal. Az önálló bank
ellenzői azt mondják, hogy a függetlenségi
párt nem jól választotta meg az időt, mert
a bank felállításának ideje még nem ér-
kezett el. A nemzet még várhat a bankra. A
függetlenségi párt álláspontja azonban az, hogy
az idő elérkezett, a nemzet nem várhat tovább.
Hiába mondják a tavasznak, hogy várjon még
néhány hétig s ne fakasszon rügyet. Hiába
mondják a vajudó asszonynak, hogy csak né-
hány napig legyen türelemmel s ne hozza a
világra magzatát. Az óra elérkezett. Nem várhat
tovább. — Bécsben a huzavona, halogatás pol-
itikáját szeretnék üzni. Ha a kottló leszáll a
tojásról, az elzárul. A függetlenségi párt a ha-
logatásnak nem ül fel. Bevallja Markos Gyula,
hogy valamikor ő is segítette a Zichyeket Zala-
ármegyébe hozni. Szánja-bánja, hogy a néppárt
szekerét tolt s megmarad holtig 48-as függet-
lenségének.

Dr Kalmár Antal, az »Országos Néplap«
szerkesztője nagy hévvel tartott beszédében
Bécs nemzetrontó politikáját kárhoztatta. Kalmár
egyike a legjobb tollu publicistáknak. Kimélet-
lenül megmondja, amit érez. Emellett a kis-
termetű, beteges színű ősz ember hatalmas nép-
szónok is. Dörgő éljenzés kísérte a szavait. A
törvény erősségeire apellált a bécsi ármánnyal
szemben. — Kétmillió katonája van az osztrák
császárnak — ugymond — de még sincs annyi
hatalma, hogy egyetlen egy zalamegyei gatyás
paraszt legényt a katonamérték alá állítson, ha
azt a törvény nem engedi.

A gyűlést Dr Hajdu Gyula pártelnök zárta

be szép, lendületes beszéddel. Dr Hajduknak
nagy sikerei voltak. Ugy a képviselőknek mon-
dott üdvözlő szavai, mint záró beszédje sok
elismerést szereztek neki. A gyűlés elfogadta a
felolvasott javaslatot s Kossuth Ferencet, Justh
Gyulát, gróf Batthyány Tivadart és Holló
Lajost táviratilag üdvözölte.

A népgyűlés a következő határozati javasla-
tot fogadta el:

A nagykanizsai függetlenségi és 48-as párt
által egybehívott és Nagykanizsán 1909 évi
szeptember hó 26-án tartott népgyűlés elhatá-
rozta: Hogy az önálló banknak 1911. évi január
1-re leendő felállítását feltétlenül követeli, mert
ez az első és mellőzhetetlen lépés gazdasági
önállóságunk megteremtésére és ezt annál is
inkább követeli, nehogy ezen fontos intézmény
felállítása körül felmerülő teendők az önálló
vámtérület felállításával járó teendőkkel össze-
torlódjának s az alapos munka keresztülvitelét
megnehezítsék.

Kossuth Ferenc országos pártelnöknek a követ-
kező üdvözlő táviratot küldték:

A nagykanizsai függetlenségi és 48-as párt f.
hó 26-án az önálló bank ügyében tartott népgyű-
lése alkalmából lelkesedéssel és bizalommal
üdvözlöi Nagyméltóságodat, erőt és kitartást
kíván, hogy igaz ügyünket hazánk üdvére mi-
előbb diadalra vihesse.

Justh Gyulát, Batthyány Tivadar gróftól és
Holló Lajost a következő szövegű táviratokkal
üdvözölték:

»A nagykanizsai függetlenségi és 48-as párt
f. hó 26-án az önálló bank ügyében tartott
népgyűlés alkalmából bizalommal és lelkesedéssel
üdvözlöi Nagyméltóságodat (Méltóságodat ill.
Nagyságodat), s a nemzet gazdasági független-
sége kivívásában kifejtett óriási munkájában
tántoríthatatlan kitartással egyesült, megalku-
vást nem tűrő küzdelemre szilárd elhatározásai
készen áll.«

A szociáldemokrata munkások közül sokan
felvonultak a népgyűlésre. Dícséretükre legyen
mondva, nem volt szándékukban a rendezés,
sőt szónokot is akartak állítani, aki valószínű-
leg a nemzeti irányhoz való hűséget kívánta
hangoztatni. Szóhoz természetesen nem juthat-
tak, mert ez a szám nem fért volna bele az
előre összeállított programba. Türelemesen végig-
hallgatták tehát a szónokokat, csak a választó-
jogról kívánták nyilatkozatot. Felhangzott a
tömegből a kiáltás: választójog!

A képviselők kijelentették, hogy a választó-
jog kiterjesztésének hívei. Gaál Gaztont meg is
éljenzették. Gaál erre nagy hatással azt jegyezte
meg, hogy ha ez az éljen a nemzeti törekvé-
seknek szól s azt akarja jelenteni, hogy a ma-
gyar munkásnép része kér a nemzet küzdelmei-
ből, akkor éljen az általános választói jog; de
ha ez az éljen viszhangja annak az éljenzésnek,
amely Kristóffy után hangzott fel Budapest
ntéain, akkor neki nem kell a választói jog,
mert ebben az országban csak olyan irány jogu-
sult, amely a nemzet százados törekvéseit, a
magyarság megerősödését szolgálja. A többi
mind kárhozatos és elítélendő.

Csizmazia Endre beszédének az a része, hogy
a fülemüle éneke mindig kedves a fülnek, de
ha a számár örökké iát kiabál, ezt már nem
bírija ki az ember, — elhallgattatta a makacs
közbeszólókat.

Ugy hallottuk, hogy a kiskanizsai választó
polgárok tömegesen visszatérnek a függetlenségi
zászló alá s a népgyűlésen is részt vesznek.
Egy sajnálatos incidens folytán azonban a kis-
kanizsaiak távol maradtak.

A képviselők fogadása alkalmával ugyanis
több választó polgár előre felült a kocsikra. A
rendezés azonban, hogy a vidéki vendégeknek
helyet csináljon, leszállította őket a kocsikról. Eb-
ben azután sértést láttak.

Remélhetőleg nem lesz komolyabb félreértés
az esetből. Hiszen könnyen megérthető, hogy
a rendezés csak a vendégszeretet követelmé-
nyeinek akart eleget tenni s a kiskanizsaiakat
házigazdáknak s nem vendégeknek tekintette.

Elismerés illeti meg a nagykanizsai függet-
lenségi párt vezetőségét a példás rendezésért. A

vendégek a legmesszebbmenő előzékenységgel re-
találtak s igaz magyaros vendégszeretettel volt
részük.

Megjegyzések.

A „Magyar Paizs“ legutóbbi számában „A
közönség köréből“ cím alatt „Hét aláíró“-jelzés-
sel egy cikk jelent meg, amely lapunk „Kronika“
rovatában két héttel ezelőtt leadott köz-
leményt akarja bírálgatni, voltaképpen azonban
nem más, mint a cikk írójával szemben való
személyeskedés, szemenszedett gorombaságok
sorozata.

Miután „Kronika“ rovatunknak állandó ve-
zetője van, a válasza joga őt illeti. Sajnos, ez-
tával távol van, tehát nem válaszolhat. De
tessék csak türelemmel lenni a hét aláíróknak,
a válasz nem fog elmaradni.

A cikk személyeskedő részével nem foglalko-
zunk. Azt hisszük, hogy egy negyed századot
meghaladó fenállása alatt ez a lap bebizonyi-
totta, hogy a személyeskedés nem kenyer. Erre
a tere csak akkor lépünk, ha rákényszerítenek
bennünket. De a kirohanásnak a modorával s
egy-állításaival foglalkoznunk mégis kell, mert
azok tulkalandoznak a személyes sérelmek ha-
tárain és azokban a körökben, amelyeket ot-
rombán kipellengéreznek, nagy megbotránko-
zást keltettek.

Első sorban a cikk hangja hívná ki az éle-
sebb kritikát. Az ilyen hangot ma már min-
denütt kigyomlátták az ujságírás mezejéről. Ná-
lunk azonban még divik. Pedig hát a vékony
acél kardpenge jobb fegyver a furkósbotnál és
mélyebbre vág, mint a bioska. Nem a vastag
betűkkel szedett, vagy ritkított erő kifejezése-
ben van a stilus ereje, amint hogy a durva szem-
élyeskedés csak arra jó, hogy a nagy közön-
ség mulasson a nyilvános marakodásain s bukfen-
cein. Ennek a gyönyörűségnek sokan örülnek,
de higgyék el a hét aláírók, hogy a válaszuk-
hoz hasonló írásmódor a legtöbb helyen csak
visszatetszést és megbotránkozást kelt.

Nagyon, de nagyon furcsa szinben tünteti fel
egy város szellemi életét és kulturális fokát, a
mikor a szalmaszállal való csiklandozásra, egy
kis szatírára, amely mögött kétségtelenül a ja-
vításra törekvő jóakarát áll, rögtön előkerül a
subból a fütykös, a gorombaság, a személyes-
kedés. Pedig semmi szükség sincs rá. Hiszen
olyan közel élünk egymáshoz egy kis város
szűk területén, hogy másképp is el tudnánk iga-
zítani a bajainkat, ha nem volna roszmájúság,
szereplési vágy, tultengő önértzet, nagyképüs-
ködés, kielégítetlen ambíció, amely sértést lát
mindenben, érzékenykedik anélkül, hogy valaki
bántotta volna, általánosít, mikor talán csak
valami kis személyes sérelme van.

A hét aláírók cikkét is az indok nélkül való
érezékenykedés szülte s a személyeskedésen kívül
még általánosít is. Nem elég bűnbaknak a Pubi,
hanem neki megy, még pedig durván és botor
módon egy egész társadalmi osztálynak, amely-
nek köszönhető tulajdonképpen, hogy Zalaeger-
szeg városá fejlődött.

A hét aláírók „kitartottak“-ról beszélnek. Ez
a megalázó, durva kifejezés pedig első sorban
a tisztviselőkre vonatkozik. Nincs megkülönböz-
tetés. Minden rendű és rangú tisztviselő „ki-
tartott“, a hét aláírók felfogása szerint. A cik-
ket sem félreérteni, sem pedig abból ezt az
értelmet utólagos helyreigazításokkal kiküszö-
bölni nem lehet. Ez a felfogás pedig nagyon
furcsa konzekvenciákra vezet, amelyeket le kell
szögeznünk. Nem azért, hogy az ennek nyomán
kelt felháborodást még jobban szítsuk, hanem
hogy a cikk aláíróit meggyőzzük arról: milyen
vad dolgot állítottak és veszedelmes felfogást
hirdetnek.

Zalaegerszeg hivatalnok város. A helyi for-
galom legnagyobb része a hivatalnokok szükség-
leteinek fedezésére irányul. Az a pénz, amit a
hivatalnokok forgalomba hoznak (ami fájdalom
több, mint amennyi fizetést kaphat) nagyon sok
embernek ad kenyeret és foglalkozást. A pótdó
egy részét is csak ők fizetik, mert az adófizetők
anyagi javakat produkáló része bizony áthárítja
az adót a fogyasztóra. Nekünk zalaegerszegiek-
nek épen nincs jogunk ahoz, hogy a tisztviselő
népséget kitarítottnak tekintsük, mert a mi sze-
gény városunk csak azért város, mert össze-
zsufoltak benne mindenféle hivatal.

Másutt pedig, ahol belátják, hogy mekkora haszna van a polgárságra a készpénzforgalomnak, nem jut eszébe senkinek a tisztviselőket így leposzkondírozni, sőt százszéket áldoznak, csak hogy hivatalokat helyezzenek el a városukban.

És furcsa dolog, hogy amíg Zalaegerszegen mindenki tisztában van azzal, hogy a városnak ugyancsak az existenciája függ a hivatalok itt maradásától; amíg másutt a hivatalnokokat legnagyobb előzékenységgel iparkodnak kedvezményekhez, lakáshoz, olcsó élelmiszerhez, jó iskolákhoz stb. juttatni: addig a hét aláírók egyszerűen rugnak egyet az egész osztályon.

Fájdalom Zalaegerszeget a tisztviselők legnagyobb része — katonai műnyelven szólva — »Strafgarnison«-nak tekinti s amit teheti, mekkorai igyekezik. És bizonyos, hogy amikor a pótdótot fizető polgári önérték a mellére üt, s a hivatalnok népet »kitartottak«-nak nevezi, ez nem nagyon alkalmas arra, hogy az itt tartózkodást vonzóvá tegye, hogy a mozgó tisztviselő népet ide kösse s a város érdekkörébe vonja. Megy mindenki oda, ahol szívesen látják, ahol európaibb a hangulat.

A hét aláírók — úgy látszik — olyanformán vélekednek, hogy mindenki kitartott, aki munkájával közvetlenül nem járul hozzá az anyagi javak és értékek termeléséhez. Tehát kitartottak nem csak a tisztviselők, hanem az orvosok, ügyvédek, a tanárok, tanítók, takarékpénztári direktorok, kocsimárosok, kávéosok stb. stb. Szóval a »kitartók« köre olyan szűk tere szorult, hogy bizony nem tudnak azt a másik nagy tömeget eltartani.

Vagy talán a pótdótot fizetés teszi az egyiket kitartóvá, a másikat kitartottá? Mert hiszen állami adót minden tisztviselő fizet, még pedig sokszor többet, mint egyik másik »kitartó«; tehát csak a pótdótot lehet szóban. — Nem akarunk a pótdótot természet és rendeltetése felett disszertációba bocsátkozni, csak azt jegyezzük meg, hogy a hét aláíró urak legyenek szívesek kiszámítani: mennyi esik a pótdótot fizető tisztviselői fizetésekre s akkor meglátják, mennyiben nevezhetik magukat kitartóknak.

Már maga a »kitartó« kifejezés annyira durva és sértő, a közhasználatban olyan alant-járó és megbélyegző értelmű van, hogy mindenkinek, aki azt a kvalifikálatlan kirohanást olvasta, az arcába szökött a vér. Emellett annak, aki leírta, a közgazdasági élet szövevényes berendezésének törvényeiről halvány ideája sinos. Egymást tartjuk, tisztelt hét aláíró urak, nem egyik a másikat. Kitartott csak a félvilági dáma és az, aki nem akar, vagy nem tud dolgozni. Még a cseléd sem kitartott s a gazda, a cselédnek nem kitartója, hanem munkaadója. Ezt a tételt ma már megmagyarázza önköknök minden értelmesebb iparossegéd.

Erről a tárgyról elég volt ennyi.

Azt mondják azonban a hét aláírók, hogy elismerik a kritika jogát. Hát ez nem igaz. Többé kevésbé minden kisvárosban megvan a tulhajtott érzékenykedésre való hajlandóság, Zalaegerszegen pedig valóságos túlteng. Ez pedig kizárja a kritika jogának elismerését, akár az emlegetett erkölcsi alapon, akár anélkül.

Tessék csak elolvasni a mult heti nagykanizsai lapokat, Ugyancsak elbánnak a várossal. Az egyik lap felemlegeti a »falú város« moesarait, büzhödt vizeit, utcai kloakáit, felsorolja az elhagyatott, ronda, piszkos utcákat s szemére veti a város vezetőségének, hogy 75%-os pótdótot dacára nem gondoskodik köztisztaságról. A másik lap »piszkos város«-nak nevezi Nagykanizsát s csak annyit mond, hogy az arcába szökik az embernek a vér, amikor a város köztisztasága jön szóba. Négy utcát és két teret kivéve por, sár, piszok, büz, rothadó szerves anyagok, rendezetlen házsorok mutatják az elmúlt idők városrendezési politikájának nyomait.

Mit szólnának ehhez a kritikához a hét aláíró urak? Talán bárdokat köszörülteinek, mert a várost és a nagy elődöket bántottuk?

Milyen furcsa volna, ha a nagykanizsai polgárok nekirontanának az újságíróknak s egy kissé meglekelnék a fejüket. De ott ezt nem teszik. Mert tudják, hogy minden kritika — még ha tulhajtott is — használ a köznek. Nálunk pedig már megtörtént az is, hogy egy cikkre, amely valamely utcát ócsárolt, az ottani háztulajdonosok nyilttérben válaszoltak.

Most még csak az hiányzik, hogy a Szent Vendel szobornak is akadjon prókátor, mondván: istentelen dolgot művelt a Pubi, kiesu-

folta az egyház szentjeit, tehát anathema alá vetendő.

De hogy igazat is adjunk a hét aláíró uraknak, kijelentjük, hogy igenis van valami abban a kifogásolt krónikában, amit nem kellett volna észrevenni és megírni. Az iparos szurtos ruháját értem. Mert ez nem szegény s teljesen egyéni dolog. Azt hisszük azonban, ezt a hibát is enyhíti az, hogy a krónikás senkit sem nevezett meg. Ha azonban valaki magát mégis találva érezné, készséggel adunk magyarázatot arról, hogyan került ez a rész a krónikába. De magyarázattal csak az illetőnek magának tartozunk, a hét névtelen aláíróknak nem. Mert hátha csak fogadatlan prókátorok.

Hivatalos rovat.

I.

Közhirre teszem, hogy Arad sz. kir. város közönsége október 6-án a 13 vértanu emlékére gyászünnepelet rendez.

Az Aradra való könnyebb és tömeges utazás lehetővé tétele érdekében a m. kir. kereskedelmi ministerium 66133/909. sz. rendelete alapján mindazon egyesületek, társaskörök és egyéb testületek, melyek az aradi október 6-iki gyászünnepelethez kiküldött tagjaik számára utazás engedélyezése iránt kérvényileg a m. kir. államvasutak igazgatóságához fordulnak: a m. kir. államvasutak és a kezelése alatt levő helyiérdekű vasutak tekintetbe jövő vonalain, a szomszédos viszonylatok kivételével, az I. és II. kocsiosztályban a közvetlen alsóbb kocsiosztályra váltott egész menetjegyekkel, a III. kocsiosztályban pedig féláru II. osztályu jegyekkel utazhatnak.

II.

Közhirre teszem, hogy Zalaegerszeg r. tan. város részéről a f. évi nepszólókézési szemle a Baross-ligeti vendéglőben október 19-én délelőtt 8 órakor fog megtartatni.

Zalaegerszegen, 1909. szeptember 24-én.

Dr. Korbai Károly polgármester.

Hírek.

Az aradi Golgotha.

Hatvan esztendeje épen. A magyar szabadságharcot letörték, két idegen nemzet vérengző zsoldos hada gázolt keresztül az ország utolsó reménységén, a nemzet hadseregén, a honvédeken. Elvesztett minden. A világosi fegyverletételt követő idők gyászos némaságban csak a mártírok utolsó sóhaja, a halálraitétek kivégzésére szánt golyók félelmetes süvítése, az akasztófák borzongató esikorgása hallatszott. A nemzet méltóságban szenvedte el irtózatot fájdalomát. Zokszó, panaszhang csak elvétve örvendeztette meg az ország nyakára küldött vérengző hienákat.

Hatvan esztendeje épen. A dicső hadsereg tábornokai, minden nemzetközi jog ellenére, a kultura, a műveltség örök szegényére, bitón fejezték be dicsőséges életüket. Bitón a nemzet vezérei! Jeltelen sirban a magyar haza hőslélekü fia!

Igy festett a kép ezeltől hatvan évvel. A gyáva osztrák, ki ezer csatában csupán csak hátát mutatta a magyarnak, most az északi medve, az orosz segélyével letörte az ifju oroszánt s lihegő bosszuvágyát kéjelegve elégitette ki a megláncolt óriáson.

Mind egymásután, méltóságosan léptek a bitó alá. Tudatában annak, hogy ez a gaz merénylet örök életűvé varázsolja valamennyit. A mártírok fenséges glóriája ott ragyogott a homlokuk körül s a halálfeletem egyetlen egyet sem torzított el még a végső pillanatban sem.

Az aradi Golgotha! Tizenhárom stációja van épen úgy, mint a megváltó Golgothájának. De itt a tizenhárom állomást egy egy vitéz, hazájáért mindent feláldozó mártír jelképezte, a Golgotha utja pedig dicsőséges vérrózsákkal szegélyezve.

Meghalt mind, ki a magyar szabadságért küzdött. Mint orgyilkos zsvánnyal, úgy végezett az osztrák gyáva zsoldos hada. A tulerő, az idegen ország segélyét igénybe vevő álnok

párduc erejének tudatában merészen tekinthetett ocsmány cselekedete áldozatai felé. Mindent merészelt, mert az oroszán béklyóba verve, tehetetlenül hevert előtte. Még az orosz szövetséges sem tudta kegyetlenségét végig nézni s szegyenkezve vonult vissza medvebarlangjába.

Hatvan esztendeje, hogy az aradi sik mező mártírok szent temetője lőn. S a mártírok sugallata nem esalt. A bitón csuf halállal ki-múlt tizenhárom dicső tábornok az örök halhatatlanság országába költözött. Ott élnek ők a nemzet kegyeletében. Ott az ifjak tüzes fantáziával teli lelkületében, ott az öregek már kihűlő, hunyó parázként seregő, de mindenkor forró érzületében.

Ti dicső vértanui szeretett hazánknak, ti félistenek. Ti, akik a semmiből hadsereget tudtatok felállítani. Pénz nélkül felszerelni, gyakorlat nélkül kioktatni s száz meg száz győzelemre vezetni. Ti örök büszkeségei a magyar történelemnek, örök dicsőségei a magyar nemzetnek. Tekintsetek le reánk, gyöngye, erőtlen utódokra s lássátok a csillogó könnyeket szempilláinkon. Lássátok a megilletődés szent tüzét lobogni lelkünkben az emlékezés eme megszentelt napján.

Lássátok s örvendjétek! Örvendjétek annak, hogy tinéktek adatott az a szerencse, hogy örökéletűek lehessetek. Örvendjétek, hogy a ti martiroságtokból tanítjuk meg a fiainkat, az unokáinkat s a késő utódokat, hogy miképpen kell szeretni a hazát s minő áldozatokra képes a honfiai szeretet.

Az emlékezés eme fájó napján, büszkén köszöntünk titeket, tizenhárom tábornokot. Emelt fővel, kipirult arcával lengetjük kalapjainkat felétek.

Az aradi vértanuk napján, október hó 6-án reggel 8 órakor gyászmise lesz a zalaegerszegi r. kath. templomban.

Zalaegerszeg város közönsége október 10-én az »Arany Bányák« szálloda nagytermében gyászünnepelet rendez.

Pénzügyi kinevezés. A pénzügyminister Fangler Ferenc zalaegerszegi pénzügyi számgyakornokot számtisztte nevezte ki s a nagyváradi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez helyezte át.

Gyászrovat. Szily Dezső kaszaházi földbirtokost lesújtó csapás érte nejének, szül. Háczy Aranka urasszonynak elhunytával. Váratlanul, orozva köszöntött be a halál a kaszaházi uri kuriába. Szily Dezsőné urasszony 26-án este még jól érezte magát s vidáman töltötte az estét, éjszaka pedig rosszul lett és rövid szenvedés után meghalt. A temetés 29-én ment végbe Kaszaházán. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Nagyszigethi Szily Dezső és gyermekei: Aranka, férjezett mesterházi Mesterházy Jenőné, Kálmán; menyé: nagyszigethi Szily Kálmánné, született nagymányai Koller Izabella; veje: Mesterházy Jenő és unokái: Mesterházy Aranka, Mária, Ferenc és Katinka nevében megtört szível jelelti feleségének, illetve édesanyjúnak, anyósúnak és nagyanyjúnak nagyszigethi Szily Dezsőné szül. esengeri Háczy Aránaknak folyó hó 27-én, boldog házasságának 33-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos elhunytát.

Az engesztelő szent mise-áldozat folyó hó 29-én délelőtt fél 10 órakor fog a kaszaházi családi kápolnában az Úrnak bemutatatni. A boldogult földi maradványa f. hó 29-ikén délután 4 órakor fog a kaszaházi családi sirboltba örök nyugalomra tétetni. Kaszaháza, 1909. szeptember hó 27. Áldás emlékére.

Csesznák Benő nyug. altábornagy Balatónföldváron meghalt. A megboldogultban Csesznák József pusztamagyarodi földbirtokos és Csesznák Ödön vármegyei árvaszéki ülnök testvérüket gyászolják.

Özv. Csempe Józsefné szül. Horváth Rozália urasszony, Dr. Csempe Kálmán letenyei ügyvéd édesanyja, szept. hó 28-án, 78 éves korában meghalt Letenyén.

Czukelter Gábor zurányi állomásfőnök neje, szül. Nagy Ilonka urasszony, Nagy Sándor zalaegerszegi bírósági végrehajtó leánya szombaton meghalt Budapesten. A szép fiatal asszony operációnak vetette magát alá s közvetlenül a műtét után meghalt.

tekinthetett... Mindent... óba verve, orosz szövegig nézni... barlangjába... li sik mező... a martirok halállal ki... örök hal... énekük a... üzes fantá... k már ki... mindenkor

nak, ti fél... ereget tud... relni, gya... száz győze... a magyar... agyar nem... ge, erőtl... reket szem... zent tűzét... e megszen-

tek annak, nese, hogy... hogy a ti... ainkat, az... gy miképen... okra képes... üszkén kö... kok. Emelt... alapjainkat

hó 6-án... laegerszegi... ber 10-én... beu gyász... ister Fang... zámgyakor... nagyváradi... ámvévség-

ni földbir... il. Háczyk... Mártatlanul... aházai uri... 26-án este... tette az es... id szenved... ment végbe... gyászjelen-

gyermekei:... zny Jenőné, Kálmáné,... ella; veje:... zny Aranka, megtört... desanyjuk... agyszigethi... Arankának... 33-ik évé... gyászos el-

foiyó hó... kaszaházi... attatni. A... 9-ikén déli... i sirboltba... 1909. szept-

Balatón... Csesznák... s Csesznák... testvérüket... th Rozália... enyei ügy... ves korá... önk neje, gy Sándor... va szomba... asszony... vetlenül a

Takács József nyug. esperes, volt pakodi plébános 71 éves korában Zalabérben meghalt. **Szabad liceum.** A Zalaegerszegi Irodalmi és Művészeti Kör szabad liceumi előadásainak a sorozatát a jövő hónap elején újból megkezdi. Az irodalmi szakosztály az előadások sorrendjének megállapítása végett, ma — október 3-ikán — d. e. 11 órakor az Ipartestület székházának nagytermében ülést tart. Az elnökség kéri mindazokat, akik a szabad liceum iránt érdeklődnek s előadások tartására vállalkoznak, hogy a mai gyűlésen szíveskedjenek megjelenni. Minden érdeklődőt szívesen látnak, ha nem is tagja a körnek.

Munkásgimnázium. Mult pénteken nyílt meg a zalaegerszegi munkásgimnázium, amely iránt élnék érdeklődés mutatkozik.

Házasság. Néh Kovács István, Zalaegerszeg város volt tekintélyes polgárának özvegye f. hó 23-án jegyet váltott Németh János szentgróti földbirtokossal.

Kinevezés. Gergulicz Sándor zalaegerszegi adóhivatali gyakornok a gyergyószentmiklósi adóhivatalhoz adótisztte neveztetett ki.

Cselédjutalmazás Pusztadericisen. Szeptember hó 26-án adták át Halál Józsefnek, özv. Hány Istvánné negyvenhat év óta hűséges odaadással szolgáló cselédjének a szolgálati érmét és a földművelésügyi miniszter 100 korona jutalmát.

A pusztadericisi kastély parkjában folyt le a szép és magható ünnepség számos vendég, az előjáróság, cselédség és lakosság nagy részvéte mellett. Thassy Lajos főszolgabíró adta elő az ünnepség tárgyát s szép szavakban mondott köszönetet özvegy Hány Istvánné urasszonynak azért a humánus bánásmódot, mely cselédjének sorsát boldoggá teszi. Egyben buzdította a lakosságot, hogy okuljanak a szép példán.

Dr Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő lelkes beszédben méltatta Halál József istenfélémét, hazaszeretetét és családi boldogságát, melyek megóvták őt minden külső csábítástól, mások javainak irigylésétől s inkább akart a szenvedő hazával szenvedni, mint annak drága rögeitől elszakadva idegenben keresni boldogulást. Elismerését fejezte a ház uróknak emberszeretetéért s azon reményének adott kifejezést, hogy míg elméletben sokat vitatkoznak, vajjon közigazgatási vagy bírósági uton megfelelőbb a munkás és muukaadó közt felmerült vitás ügyek tisztázása: addig a gazda humanizmusa és a cselédek hűsége apasztani fogja ezeket a vitás kérdéseket.

Elismerését fejezte ki Thassy Lajos főszolgabírónak is, kinek járásában egyre szaporodnak a hűséges szolgálatban érdemesült cselédek jutalmazásai.

Végül pedig az összes jelenlevők mély megindultsága mellett tüzte fel az érmét Halál József mellére s meleg kézzorítással köszönte meg a nemes példát, melyet hosszú és buzgó szolgálatával nyújt s igazolja azt, hogy a társadalmi erények nincsenek sem vagyonhoz, sem születéshez, sem álláshoz kötve. A cselédség és lakosság özvegy Hány Istvánné bőkezűségéből megemelt mellett lefolyt mulatságban ülte meg a nap emlékét; a jelenvolt kirándulókat pedig a pusztadericisi szép kastélyban látta vendégül.

Fogyasztási szövetkezet a Csány-szobornak. A zalaegerszegi fogyasztási és értékesítő szövetkezet felszámolás alatt van s a meghalt Czebe Károly felszámolási bizottsági tag helyébe törvény szerint más tagot kell választani, még pedig közgyűlésen. E célra s egyéb indítványok tételére közgyűlést hívott össze dr Kele Antal elnök szeptember 26-án d. e. 11 órára a zalaegerszegi elemi iskola termébe, jelezve, hogy ha nem lesz határozatképes a közgyűlés, október 10-én lesz a gyűlés, a megjelenő tagok számára való tekintet nélkül. A gyűlés 26-án nem is volt megtartható. Csak 15 ember érdeklődött. A szövetkezetnek ez a hosszantartó felszámolása azért van, mert a tartozásokat nem lehetett behajtani. A törvény pedig nem engedi a végfelszámolást mindaddig, amíg részletesen nincs minden ügy tisztázva. Ez a hosszadalmasság pedig azért ártalmas, mert akik tartoztak, még pedig tekintélyes összegekkel, azok időközben részint meghaltak, részint elszegényedtek, részint ismeretlen helyre költöztek s nem lehet rajtuk megveenni. A törvényes eljárások miatt pedig költség mindig van, pld. új bizottsági tag választása, évenkénti számadások stb. úgy, hogy a kiosztásra remélt kis összeg

egyre fogy. Azt remélte a felsz. bizottság, hogy a 20 koronás részvények után legalább 5 koronát vissza tud adni, a valóság pedig, ugylátszik, az, hogy alig fog 2—3 K jutni, amely az érte való utazással s hivatalos átvételekkel még jobban meg fog apadni. Ezek miatt többen azt az óhajt fejezték ki, hogy a 10-iki közgyűlés határozza el egy indítvány után, hogy azt a kis maradványt juttassák a Csány szoboralapra, ahelyett, hogy fillérekre feldarabolják. Így legalább hazafias, nemes célra jut az a kis összeg s ez legalább megédesíti azt a keserűséget, melyet a szövetkezet bukása keltett. Az október 10-iki közgyűlés tehát valószínűleg egyhangulag ki fogja mondani azt az óhajtást, hogy minél előbb legyen vége a felszámolásnak s az a kis maradvány adassék a Csány-szoborra.

Kereskedelmi szaktanfolyam. A Kereskedő Ilyak Önképző Egylete októbertől—márciusig terjedő időközben a szakképzés előmozdítása céljából a könyvviteltanból, keresk. levelezésből és keresk. számtanból 6 havi tanfolyamot rendez, melyet Elek Márton felső keresk. iskolai szaktanár fog vezetni. A tanfolyamon résztvenni szándékozók jelentkezzenek f. hó 5-én kedden az egylet helyiségében (Arany Bányai szálloda) este 8 és fél 9 között az előadó tanárnál.

Adományok. Rosenberg Zsigmondné urnó a zalaegerszegi nőegyletnek 10 koronát, Kaiser Józsefné és Kaiser Emilné urnók pedig 10—10 koronát a Chanuka egyletnek voltak szívesek adományozni.

Ösztöndíj iparosok részére. A soproni kereskedelmi kamara a következő zalamegyei tanulókat részesítette ösztöndíjban: Szedmann Ernő Nagykanizsáról, (budapesti keleti keresk. akadémia) 300 K, Fülöp József Tapoleáról (győri fa- és fémipari szakiskola) 200 K, Rácz Ferenc Alsólendváról (budapesti felső építőipariskola) 200 K, Günsberger Zsigmond Nagykanizsáról (budapesti felső ipariskola) 200 K, Weisz Béla Csáktornyaáról (kassai felső ipariskola) 200 K, Stephaneek József Tapoleáról (budapesti felső ipariskola) 100 K, Hoffmann Rezső Zalaegerszegről (budapesti felső ipariskola) 100 K, Piros József Tapoleáról (budapesti iparművészeti iskola) 100 korona.

Köburg Lujza mint zalai birtokos. A »Zala« inja, hogy jól értesült forrásból azt a hírt vette, miszerint Köburg Lujza hercegnő megveszi Fedák Zsazsa tótszerdahelyi birtokát és odaköltözik állandó tartózkodásra. Milyen szerencséje van Tótszerdahelynek! Egymás után két ilyen híres urhölgyet tisztelhet falai között.

Tankötelesek összeírása. Az iskolába be nem iratkozott tanköteleseket a mult héten iratta össze a városi tanács. — A 2085/907. számú vallás- és közoktatásügyi miniszteri utasítás alapján kiküldött városi tisztviselők háziról-házra járva összeírták mindazon 6—15 életév között lévő gyermekeket, tekintet nélkül születési és illetőségi helyükre, akik az 1909/10. tanévre be nem iratkoztak. A hivatkozott utasítás szerint aki tudva hamis, valótlan adatokat vall be, vagy az adatok bevallását megtagadja, vagy valamely iskolába be nem iratkozott tanköteles gyermeket szándékosan elhallgat, az 1897. évi XXXV. t. e. 13. §-a értelmében 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Népfelkelési számla. A népfelkelés kötelezettségében álló zalaegerszegi lakosok időségi szemléjét f. 1909 évi október 19-én reggeli 8 órából kezdődőleg tartják a »Baross-ligeti« vendéglőben. Ezen időségi szemlén minden népfelkelő köteles igazolványával megjelenni. A kik bármely ok miatt akadályozva volnának a megjelenésben, irásban kötelesek jelentkezni. Az ehhez szükséges nyomtatványokat a város-házán, a katonaiügyi osztályban (II. emelet) díjtalanul lehet kapni.

Uj segédjegyzői állás. A perlaki járás tükesszentgyörgyi körjegyzőségében újonnan rendszeresített segédjegyzői állásra pályázat van hirdetve. A segédjegyző javadalmazása évi 1000 K. A választás e hó 11-én d. u. Tükesszentgyörgyön a körjegyzői irodában lesz megtartva. Kérvények 10-ig a perlaki járás főszolgabírói hivatalához nyújtandók be.

Állatdíjazás. A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület, a Nagykanizsa város és Vidéki Gazdakörrel karöltve hétfőn Nagykanizsán állatdíjazást rendezett. A díjazást Koller István g. e. alelnök nyitotta meg. A bíráló bizottság tag-

jai voltak: Koller István elnök, Sárközy Viktor, Balhauser Ottó, Elek Ernő, Szanveber József, Csalán Lajos, ifj. Sebestény József és Löwenfeld Árpád. A pályázó állatok száma 45 volt, ezek közül 24 magyar és nyugoti fajú tehén és 21 db nyugoti üsző. Magyar teheneket alig hajtottak fel. Akitűzött hét díj közül csak egy került kiosztásra e csoportban, melyet a II. állami díjat (25 K), Varga István galamboki lakos nyert el. Nyugoti teheneikért díjakat nyertek: I. állami díjat (75 K) Kovács István pölöskefői, II. állami díjat (50 K) Németh János nagyrécei és Pap János magyarszerdahelyi lakosok és a 4 db III. állami díjat (25 K) Ruf István magyarszerdahelyi, Kovács Gábor szentjakabi, Nyers Pál nagykanizsai és Hegyi József galamboki lakosok. Végül a nyugoti üszőkért kitűzött díjakat, az I. állami díjat (75 K) Ruf István magyarszerdahelyi, a II. gazdaköri díjat (30 K) Jakab János magyarszerdahelyi és a 3 db II. egyesületi díjat (30 K) Jakabffy Imre szentjakabi, Horváth István nagykanizsai és Düh János gelseszigeti lakosok vitték el. A programon kívül még egy 50 koronás jutalmat állapítottak meg, mellyel Kovács István pölöskefői lakost tartották megjutalmazásra méltónak.

A szüret. Közeledik a szüret ideje. Itt ott a rothadásnak indult korai fajtákat már szedik is, az általános szüret azonban október 10-ike körül kezdődik. Az utolsó napokban a szőlő sokat érett s alapos kilátás van arra, hogy a minőség helyenként jó lesz, másutt eléri a jó közepes mértéket. A bor ára javul, bár a kereslet nagyon tartózkodó.

Jogos önvédelem. Megirtuk, hogy Huckstädt Jenő budapesti hírlap kiadóhivatali tisztviselő agyonlőtte Molnár György kőműves segédet, aki éjszakának idején Huckstädt atyjának lakásán dörömbölt s botrányt esínált. Huckstädt Jenő egy rozszant revolverrel kiment az udvarra, hogy az alkalmatlan éjeli látogatót elriassza, ez azonban esernyőjével neki támadt s kétszer ráütött. Eközben elsült a revolver s Molnár halva rogyott össze. A vizsgálat megállapította, hogy Huckstädt jogos önvédelemből használta a fegyvert s az ügyészség az eljárást beszüntette.

Egy jegyzőegylet felfüggesztése. Győről jelentik, hogy a belügyminiszter rendeletben utasította Goda Béla alispánt a Győrvmegyei községi és Körjegyzők Egyesületének felfüggesztésére. A vizsgálattal az alispánt bizta meg, aki erről nyomban értesítette Pos Mihály győrszentmártoni jegyzőt, az egyesület elnökét. A feltűnést keltő felfüggesztés oka az egyesület június 5-iki közgyűlésének határozata, a melyben mint annak idején a Zala megírta, a belügyminiszternek a segédjegyzői állások szervezésében tanúsított eljárását lassúnak találta, és a megsürgetésére azt a módot találták ki, hogy addig, míg a szervezés megtörténik, nem alkalmaznak okleveles gyakoronokot, csupán irnokokat. Hasonló határozathozatalra felhívta a társjegyesületeket is. A miniszter e határozatban renitenciát látott és ezért függesztette fel az egyesület működését.

Szüreti határidő. Jánka hegyközség területén ez évi általános szüret kezdésére folyó hó 11-ike van megállapítva.

Agyonütötte a gabona. Zalaszentmihályon a déli vasut állomási raktárában a felhalmozott gabonának a vasuti kocsiokba való behordásával voltak megbizva Kristyán Mátyás napszámos és több társa. A munkások serényen dolgoztak s a zsákok fogytak. Hogy a munka könnyebben menjen, Kristyán egy újabb gultát akart megbontani, azonban mikor a felső zsákok leakarta huzni, a rosszul rakott gula ledől s Kristyánt maga alá temette. A súlyosan sérült ember mult hó 29-én meghalt. Özvegyet s több árvt hagyott hátra.

Holttest a sineken. Keszthely és Fenék között a vasuti sineken egy hullát találtak. A mozdonyvezető jelentésére megindított vizsgálat kiderítette, hogy a hulla Weisz Bernát jánosházi illetőségű házaló, aki a vonal mentén igyekezett Keszthelyre. Azt, hogy Weisz halálát mi okozta, nem tudják; annyi valószínűnek látszik, hogy merénylet nem foroghat fön, mert értéktárgyait nála találták.

Borzalmas öngyilkosság. Sok családban perpatvarra szolgáltat okot a nagy gyermekáldás. Matus Ferenc dombomi gazdánál meg éppen az volt a baj, hogy nem akart a gölya látogatást tenni, pedig de várták sok éven át. E miatt

nagyon elbusulta magát az asszony; átment a templomba meggyónni, azután hazatért, hogy a ház körül foglalkozzék. Mikor dolgával elvégeztet, elment, hogy többé vissza se térjen. A katoralsódomborui állomás közelében a robogó vonat elé vetette magát, mely a felismerhetetlenségig összeroncsolta. Odahaza megtalálták írott végrendeletét, mely szerint minden vagyonát férjének hagyományozta.

A földmivelésügyi m. kir. miniszterium megbízásából a Fenyőháza és Rankfűred, állami kezelésben lévő szállodákat a budapesti asztalosok butorcsarnok szövetkezete rendezte be, praktikus sima angol, modern butorokkal, megbízonyítva ezzel versenyképességük és megbízhatóságukat. — Ajánljuk t. olvasóinknak eme bizalmat érdemlő Szövetkezet készítményeinek megtekintését és pártolását. Közlebbi adatokat mai számunkban megjelenő hirdetésünk nyújt.

Szüreti mulatság. A zalaegerszegi munkásegylet szüreti mulatságán befolyt 1. jegyekből: 101 K., 2. felülfizetésekből: 34 K 80 f., 3. szőlőből: 11 K, összesen: 144 K 80 f. melyből levonva a 74 K 68 f. kiadást, maradt tiszta jövedelem: 73 K 12 f. Felülfizettek: Dr Kaszter Ödön és Lázár József 5—5 k-t, Dr Fürst Béla 4 k 40 f-t, Legáth Kálmán és Dr Kele Antal 4—4 k-t. Tóli István 3 k-t, N. N. 2 k-t, Simon József 1 k 20 f-t, Gerencsér Ernő és Pollák Ede 1—1 k-t, Fülöp Ferencné, Engelhardt Sándor, Zimicz Lajos, Kertész József, Simon József, Baumgartner Antal és Árvay József 40—40 f, Pálfi István, Huber Sándor, N. N., Moray János, Muth Számi, Szücs György és Bedics István 20—20 f, összesen 34 K 50 f, mely szives adományozásokért köszönetét nyilvánítja az einökség.

Megint a bicska. Megint akcióba lépett a bicska s kioltotta egy ember életét. A szécsiszigeti buesun történt, hogy a falu koresmájában a szomszédos falvak legényei mulattak. Ott volt Szabó István uradalmi kocsis és vele volt mostoha nővére, egy nyomorék mankón járó nő. Kondákor Imre, aki bár tudta, hogy nyomorék, tánera kérte fel a nőt. Szabó látta a gunyt, ezért rendreutasította Kondákor. Erre az bicskát rántva Szabó hasába dőtte, aki ott nyomban meghalt. Kondákor letartóztatták.

Letartóztatott sikkasztó. Pék János keszthelyi államvasuti díjnok nagyban legénykedett Keszthelyen. Telt marokkal szórta a pénzt és ezen a réven sok barátot és barátnőt szerzett magának. De az olyan kis városban, mint Keszthely is, nehéz valamit titokban tartani. Végre rájöttek, hogy Pék Jánosnak nincs rendben a szánya. Megvizsgálták a kezére bizott pénzt s abban néhány ezer K hiányt észleltek, ami a gavallér kezén uszott el. Ezért aztán letartóztatták.

Szélhámos ügynökök. Ma már nem sikerül minden szélhámosnak a magyar kiscgazdát úgy becsapni, mint előbb. A sok visszaélés bizalmatlanokká tette őket. Póru jár a mult héten két jeles férfi is, akik gazdasági gépeket kínáltak nagyon olcsón s kedvező fizetési feltételek mellett. Tele volt a zsebük árjegyzékkel és megrendelési bárcákkal. Néhány gazda érdeklődött is a gépek iránt, de amikor az ügynökök előleget sürgettek, huzódóztak az ügylet megkötésétől. A véletlen úgy hozta magával, hogy a két ur összetalálkozott egy nagyobb cég megbízottjával. Ez azután leleplezte őket, amire néhány gazda nekiesett Schwarz és Jáki uraknak s úgy elrakták őket, hogy alig tudtak elvándorogni a szentiváni állomásig.

Nyelves asszony. Köbli Antal zalaegerszegi lakós napszámos elment a minap a koresmába,

hogy égő szomját lecsillapítsa. A koresmában találkozott néhány ismerősével, a kikkel elbeszélgetve iddógált tovább és már jó későre járt az idő, mikor észbe jutott, hogy haza kellene néznie. Felkészülődött tehát és lakása felé handukolt. A mint odaért, az ajtót zárva találta, kopogtatására kinyitott az s nyomban megjelent az asszony a küszöbön, aki olyan szavakkal és cimekkel fogadta férjüramat, hogy ennek elment a kedve attól, hogy a lakásba lépjen. Kiment tehát a pajtába, ott elővette a borotváját s elvágta a nyakát. A vágás azonban fájdalmat okozott Köblinek, kinek jajgatására összesereglettek a házbéliek s beszállították a kórházba, a hol most ápolják.

Zalaegerszeg város bajai.

Községi takarékpénztár.

II.

Essentiális tartalma az, hogy a város közjövödelmeinek szaporítására szüksége van a városnak a végből, hogy kulturális feladatait elvégezhesse, s hogy ezt a célt az adózó polgárok tulfeszített megerőltetése nélkül másként, mint községi takarékpénztár létesítése által a város közönsége el nem érheti.

„A községi takarékpénztár“ — mondja Udvardy képviselő ur, szaporítaná a város jövödelmeit, támogatója lenne a lakosságnak az által, hogy a városunkban fennálló takarékpénztáraknál olcsóbb kamatra nyujtana kölcsönt s egyben a többi pénzintézeteket a kamat számításban mérséklően befolyásolná. Módot nyujtana a városnak szükségleteinek fedezésére kölcsön előlegeket igénybe venni, egy-egy alakuló gyáripárnak létesítéséhez támogatást nyujtani, s ekként indirekte is a város anyagi helyzetének javulását előmozdítani.

A sok oldalú tanulmányozásra valló javaslatnak megokolása után végső eredményképen indítványozza a községi takarékpénztár létesítését.

Ezt a kérdést többféle szempontból érdemes megvizsgálnunk. Az a kérdés, hogy célra vezető, hasznot hajtó lenne-e a városra? Létesíthető-e, megvannak-e a módok, az eszközök ahhoz, hogy az felállítható legyen, s mikor lehet és mikor célszerű annak létesítése? Minő természetűek azok az akadályok, amelyek felállításának útjában állanak? Lényegilg mik lehetnek azok az okok, amelyek létesítése ellen komoly súlylyal felhozhatók?

Az, hogy szükségtelen, talán felesleges, mert a gazdasági élet nem kívánja, mivel az elégséges számú pénzintézet bőségesen ellátja a helyi piacot s inkább veszedelmes konkurenciát idéz elő, mintsem hogy egészséges irányba terelne a hitel nyujtás eszközeit, másrészt pedig elősegítené a könnyelmű hiteleket.

A takarékpénztár felállításának általános szük-

ségét Zalaegerszegre nézve már bizonyítottam. Bizonyítja ezt nemesak a magyarországi városoknak egész sorozata, ahol a pénzintézetek számára való tekintet nélkül, a községi takarékpénztárakat, még Budapest is, ahol pedig kisebb nagyobb pénzintézetek gomba módjára keletkeznek és szaporodnak, hanem jóformán az egész külföld, még Anglia példája is, ahol alig van község, pedig városai elég gazdagok, ahol már régóta ne volnának községi takarékpénztárak.

Az általános jelentőségű indokoktól könnyű ut vezet a speciális okokhoz. Ha általános szükség van a takarékpénztár létesítésére, a különleges, a helyi szükségletek még inkább megokolttá teszik azt Zalaegerszegre nézve. A gazdag városok felhasználják annak a jövedelméből várható nyereséget, mennyivel inkább rászorul arra Zalaegerszeg városára.

Zalaegerszeg városában működő takarékpénztárak a forgalmuk tekintélyes részét 6%-os kamattal magasabb kamatszédés mellett bonyolítják le. Az amerikai pénzülságos időkben a kamatláb 8%-nál jóval nagyobb volt. Ezt igazán mivel sem lehet megokolni, mert Zalaegerszeg az amerikai pénzülság bizony parányit sem érintette s hatása csakis a nagyobb kamatszédésében nyilvánult meg.

Ez a helyzet elfogadható okul szolgál arra, hogy olyan pénzintézet létesíttessék, amelynek nincs szüksége arra, hogy egy másik világrészben bekövetkezett pénzülságot használjon fel a hitelt kereső szegény népnek nagyobb mértékű, okkal meg nem magyarázható megadótatására.

Ilyen pénzintézet csak a községi takarékpénztár, mivel itt a nyereség nem a kevés számú részvényesnek, hanem az egész közönségnek válik a javára s az egész közönség mindenkor az élő lelkiismeret, amely a saját érdekében is tiltakozna az ok nélkül való, szükségtelen, a nagyközönségre káros s nem remélt nyereség ellen.

A részvényes, egy részvénye után, a rendszerint jó üzletbe befektetett tőkéjének 15—25 50 százalékát nyeri a szó valódi értelmében, mert egy tollvonást sem kell érte tennie. Az érdeke az, hogy ez a nyereség minél nagyobb legyen. A községi takarékpénztár nyeresége nem jut a közönség egyes tagjainak a kezébe, hanem a köznek a hasznára válik. A „köznek használni“ a fogalma kizárja a nagyobb kamatszédése által a „köznek ártani“ fogalmát.

Igaz, hogy mindegyik takarékpénztár azzal a hangzatos jelszóval alakul, hogy az ipar s a kereskedelem és kisbirtokos érdekeit kívánja előmozdítani, és mindez közérdekűnek ítelhető. Igaz az is, hogy szeltében hosszában hangzik az a frázis, hogy ime a kisbirtokosok csakis akként juthattak a mostani kedvező helyzetbe, hogy marhaállományaikat szaporíthatták, hogy

Cs. és kir. udv. fogorvos

Dr. J. G. Popp

Anatherin

száj- és fogvize 2.80,
2.—, 1.— Fog-eréme
60 f. Valódi csakis, ha
cégenmel van ellátva.

Magyarországon 1850 óta közkedveltségű, mint egyetlen tanárok által ajánlt legerőteljesebb, legegészségesebb és leghatékonyabb fogszer.

HA NINCS SZALMA, NINCS TRÁGYA.

Ez a veszély fenyegeti a gazdaságot az idén, amely pedig nagyon megsínyli az állati trágya hiányát, mert annak különösen fizikai hatását

a műtrágyák sohasem pótolják.

A szárított hizósertéstrágyával

kitünő eredménnyel, jutányosan és biztosan pótolhatja mindenki a hiányzó istállótrágyát, ha ismertetést és ajánlatot kér a

BUDAPEST-KÖBÁNYAI TRÁGYASZÁRITÓGYÁR
Bosnyai, Schietrumplé és Tarsa cégtől Budapest, IX., Üllői-út 21. szám.

birtokaikat gyarapíthatták, hogy őket mind-
 ehhez a takarékpénztárak által nyújtott segít-
 ség juttatta el.

El nem vitatható tény az, hogy sem a keres-
 kedők, sem az iparosok, ipari vagy kereske-
 delmi célokra olesó és könnyű hitelhez egyálta-
 lán nem juthatnak. Ipari vagy kereskedelmi
 célt szolgáló olesóbb és könnyebb hitelhez ők
 sem juthatnak, mint bárki más. Haladást, olvat,
 amely a sok számu takarékpénztár jötevő műkö-
 désének lenne tulajdonítható, nem tapasztal-
 hatunk.

De sokat vitatható és be nem bizonyított
 tény az is, hogy a kisbirtokosok fentebb jelez-
 tem helyzetét is a takarékpénztárak által nyujt-
 ott hitelnek, az uralkodó rendszer szerint nyujt-
 ott hitelnek köszönheti-e valójában, vagy másutt
 kell ennek az okát keresni.

Két dologra kell, mint tüneti-jelentésre, a tisztelt képviselőtestület figyelmét rá-
 terelnem.

Az egyik az a járványszerűen fellépett vál-
 tozás, amely Szeptek, Ördöghegye, Sándorháza,
 Hetés, Söjtör, Vitenyéd községekben nyargalt
 végig egy időben azzal a hatással, mint a pusztító
 kolera, amely egymásután a legjobb gaz-
 dákat semmisítette meg.

A másik az, hogy a legolesóbb kölesönökkel
 nem is a zalaegerszegi takarékpénztárak, hanem
 a kőszegi, a pinkafői, a szentgotthárdi s a
 veszprémi takarékpénztárak látják el a zala-
 egerszegi takarékpénztárak közönségét.

Igen természetes oka van annak, hogy a hely-
 beli takarékpénztárak még kísérletet sem tesze-
 nek arra, hogy kiszorítsák ezeket a kisebb
 kamatban, de nagyban működő vidéki pénz-
 intézeteket az ő működésük körzetükből, vagy
 hogy felvegyék velük a versenyt. Ez az ok
 mindenütt kereshető, csak nem a pénz szűkében.

Azt, hogy van verseny a helybeli takaré-
 pénztárak között, lehetetlenség letagadni; van
 verseny, csak hogy abban, hogy melyik tud a
 részvényeseinek több osztalékot juttatni.

Ezeket nem ellenséges indulat mondhatja velem;
 nincsenek okaim a személyes ellenszenves hangra.
 Az igazságot akarom a megfelelő világításban
 bemutatni, hogy azok, akiknek látó szeme van,
 lássák meg a valóságot úgy, amint az a valóság
 nélkül előtűnik áll.

A takarékpénztári részvényesnek tökéletes
 igazsága van; ő a tőkét jó üzletbe akarta
 burházni s ez sikerült neki. Ez az ő privát
 haszna s ő azt teljes joggal várhatja s hasz-
 nálhatja.

Mélyebben fekvő okát ennek abban a saját-
 ságos tünetben lehet megtalálni, amely a magyar-
 országi ipari és kereskedelmi viszonyokat jel-
 lemzi. Ipar és kereskedelem alig van; gyár-
 iparunk nincs. Az iparos és kereskedő, bár-
 milyen nagyszabásu ipart űz, vagy kereskedést
 folytat, tekintély nélkül, sokszor a megvetéssel,
 a gyanúsítások legiójával küzdve, társadalmilag
 hátraszorul.

Annak a nagy tőkésnek, vagy nagy birtokos-
 nak, akinek igazi hivatása lenne ezeken a bajok-
 kon segíteni, Magyarország gyáriparát s keres-
 kedelmét felendíteni, többszörös oka van arra,
 hogy vagyona ne fektesse gyári vagy üzleti
 célokat szolgáló vállalatokba.

A egyik az, hogy nem osztozkodik az iparos-
 sok és a kereskedők közös sorsában, a társa-
 dalmi alább rendeltségnek a »magasabb« fokon
 álló részéről való érzetetésében.

A másik az, hogy aki a pénzt jól jövedel-
 mező, bármilyen kamatlábbal dolgozó takaré-
 pénztár részvényeibe fekteti be, azt a társada-
 lom nem degradálja kereskedővé s mitsem ve-
 szít társadalmi állásának a hasznáiból.

Végül kinek lenne kedve minálunk a vagyona-
 t iparvállalatba beruházni, mikor ahhoz szak-
 ismeret, rátermettség, ügyesség, szorgalom és
 munka szükséges, jövedelmezősége ha nem is
 kétséges, de sokszor megsem közelíti a takaré-
 pénztárak nyújtotta hasznokat, aholott is ezek
 minden munka s a legesekélyebb fejtörés nél-
 kül adják a busz kamatokat.

Ismétlem, ez a részvényeseknek jogos magán
 érdeke; de aztán nincs is semmiféle összefü-
 gésben a köznek érdekeivel.

Esem képzeltető lehetőség, hogy a köznek
 hasznára legyen az, hogy a részvényes a jó
 üzletbe fektetett tőkéjének 15—25—50%-át
 nyeri.

Ez az állapot nem is fog megváltozni mind-
 addig, amíg oly nagy mennyiségben fel nem

szaporodnak a pénzintézetek, hogy azok érték
 papírjait megvásárolni többé nem lesz oly jó
 üzlet. Akkor majd inkább fognak arra gondolni
 a pénzes emberek, hogy mégis csak okosabb
 dolog a tőkét valamilyen gyári vállalatba
 beruházni.

Találom jegyzi meg Udvardy Vince képviselő
 ur a fent idéztem munkálataiban, hogy Zala-
 egerszegen a lefolyt 10—15 év alatt a régi
 megszilárdult takarékpénztár mellett másik két
 takarékpénztár és egy önszegélyző egyesület alakult,
 és dacára annak, hogy ez alatt az idő alatt
 vidékenként, gomba módra létesültek a takaré-
 pénztárak, mégis nemcsak hogy nem fogyott,
 de sőt az utolsó évben is jelentékenyen szapo-
 rodott a régi takarékpénztár pénztári forgalma,
 betét állománya és évi nyeresége, s emellett
 nagyon szép eredményt mutat fel a többi új
 intézet is.

Eaneak az állításomnak igaz voltáról mindenki
 meggyőződést szerezhet a Zalaegerszegen és a
 közel szomszédságban létesült takarékpénztárak
 évi mérlegeibe való betekintés által.

Emellett senki nem tudja, nem is mondhatja,
 hogy a takarékpénztárak szaporodása bármilyen
 mértékben akár a hitel nyújtás, akár a hitel
 nyereség tekintetében a könnyelműséget szolgálta
 volna.

Inkább lehetne az ellenkezőjéről beszélni. Sok
 pénzintézet nagyobb lelkiismeretességet kénytelen
 kifejteni a hitelkérőkkel szemben, mert kellő
 óvatosság nélkül alig kerülheti ki a töme-
 ges veszteségeket.

Egy legújabb takarékpénztár nemesak a régi,
 de az új takarékpénztár tisztviselőit is fokozot-
 tabb lelkiismeretességre s óvatosságra fogja ser-
 kenteni a hitel megajánlásánál, egyrészt a pénz-
 intézet érdekében, másrészt a saját jóvoltáért,
 mert ezt felelősségének érzetében tenni kötele-
 sége és a községi takarékpénztár vezető embe-
 reit az üzlet kötésekkel természetesen együtt-
 járó spekulatív kockázatát már csak azért sem
 fogja vezethetni, mivel nem részvényes s így a
 nagyobb nyereség gondolata semmiképen őt nem
 csábíthatja: inkább rémítheti őt a veszteség
 okozásért a számonkérő községi közgyűlés
 határozata.

A könnyelmű üzleteket egyébként sem jel-
 lemzi az olesó kamatláb. A községi takaré-
 pénztárnak egyik legfőbb kötelessége, hogy o-
 lesóbb kamatláb mellett működjék. Ilyképen nem
 is lesz szüksége arra, hogy könnyelmű üzlete-
 ket kössön.

A már fentálló takarékpénztárak elég virágzó
 helyzete nem azt árulja el, hogy a számuk tul-
 ságos nagy. Ezt inkább a részvények értékében
 való visszaesés, s a kisebb osztalék bizonyít-
 hatná, amiről ez idő szerint beszélni sem lehet.
 E nélkül pedig ma meghatározni nem lehet azt
 a mértéket, aminek a segítségével biztossággal
 meg lehetne állapítani, hogy egy új takaré-
 pénztár, egy hivatása magasztalára emelkedő, egy
 őszintén a közhaszonra létesülő takarékpénztár
 felállítása szükségtelen, vagy veszedelmes.

Elvégre remélhető, hogy egyszer csak Zala-
 egerszegen és vidékére jobb napok virradnak,
 hogy ipara és kereskedelme virágzásnak indul;
 hogy gazdasági élete felendül, és azt, amit egyik
 másik pénzintézet az új takarékpénztár révén
 elveszít, azt a forgalom növekedése révén fogja
 megszerezni.

Lehet tehát azt állítani, hogy az új takaré-
 pénztár veszedelmes; de észszerű okokkal ezt az
 állítást támogatni nem lehet, aki azt, mondja
 az a maga, — mondjuk, — jogos érdekét előbbre
 valónak tartja, mint a város szintén nem jog-
 ellenes érdekét s ez legelső sorban abból áll,
 hogy a város miárebilis állapoton segíteni szük-
 séges.

Eddigi okfejtésem eredményeként tehát azzal
 az első indítvánnyal állok a tisztelt képviselő-
 testület elé, hogy 1) határozza el a községi
 takarékpénztár létesítését.

Minthogy ezek szerint nem rejt magában
 veszedelmet senkire a takarékpénztár felállítása
 és más mód nem áll rendelkezésünkre ahhoz,
 hogy a várost az ő nagy bajaitól kiségsítsük,
 nincs más hátra, mint ennek az indítványnak
 az elfogadása.

Az a kérdés merül itt fel, hogy a létesítés
 mivel és miként eszközöltessék. A felelet egé-
 szen közel fekvő példákban kapható; a rész-
 vénytársaságokat képező pénzintézetek alakulási
 módjából. A részvényes a takarékpénztár léte-
 sítése céljából részvény tőkét fizet be abban a

reményben, hogy annak tisztességes kamatai
 részére biztosítva vannak.

A községi takarékpénztár természetete kizárja
 azt az alakulási módozatot, mint a részvény-
 társaságoké s ellent mond ennek az a cél, hogy
 a tiszta nyereség ne a részvényeseknek, hanem
 a város egész közönségének javára essék.

A községi takarékpénztár létesítéséhez tehát
 szintén szükséges az alaptőke, ép úgy, mint a
 részvényesek alkotta takarékpénztáraknál, csak
 hogy az alaptőkét részvénytársulatoknál a rész-
 vényesek adják össze a maguk hasznára, a köz-
 ségi takarékpénztáraknál pedig a város közön-
 sége a város hasznára.

Tudok esetet arra is, hogy a város lelkes
 polgársága — ez nem Magyarországon esett
 meg, — önkéntes adakozásból hordta össze a
 községi takarékpénztár alaptőkéjét, de erre mi
 nem számíthatunk, amint hogy példát erre itthon
 egyáltalán, a külföldön is nagyon keveset is-
 merek.

A hazai példákban okulva előterjesztem má-
 sodik, ezzel kapcsolatosan a harmadik és negye-
 dik indítványomat:

2. Határozza el a képviselőtestület, hogy a
 községi takarékpénztár létesítése céljából 200.000
 koronát ad az alaptőkére.

3. Határozza el a képviselőtestület, hogy a
 város kezelésében levő összes készpénz alapokat,
 beleértve az árva alapokat is, a létesítendő köz-
 ségi takarékpénztárba helyezi el.

4. Határozza el végül, hogy az alaptőke meg-
 alkotása céljából s a végből, hogy a város ál-
 tal kezelt alapok készpénzei a községi takaré-
 pénztárban legyenek elhelyezhetők, 300.000 kor-
 kölesont vesz fel, amelyből 200.000 koronát a
 községi takarékpénztár alaptőkéjére a községi
 takarékpénztárnak ad. Míg a többivel megfizeti
 az alapoknak járó tartozását.

Veszedelmesnek látszó kísérlet — amely ér-
 demes a megfontolásra.

Szörnyüség gondolatnak tűnik fel az,
 hogy a város mostoha körülményei között 30.0000
 korona kölesön kamataival terhelje meg évi bud-
 getjét, holott a pótdója hamarosan eléri a
 120—130 percentet.

(Folyt. köv.)

Piaci áraink a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonként

	minőség szerint	Kor. +61	Kor. +19
búza		13.—	—.—
rozs		8.50	—.—
árpa		7.—	—.—
zab		7.—	—.—
tengeri		7.75	—.—

Felelős szerkesztő: Dr Csák Károly.

Laptulajdonosok: Dr Csák Károly és Udvardy Ignác

**AKI BUTORT
 Budapesten akar vásárolni,**

saját érdekében cselekszik, ha vásár-
 lás előtt megtekinti a

„BUDAPESTI ASZTALOS IPARTESTÜLET“

védnöksége alatt álló

**Butorcsarnok és
 hitelszövetkezet**

árucsarnokait, melyek a következő
 helyeken vannak:

VIII., József-körut 28. szám.

(Békkocsis-utca sarkán.)

IV., Ferenciek-tere 1. sz.

(a királyi bérpalotában).

Ezen szövetkezet az „Országos Központi Hitel-
 szövetkezet“ tagja s ennek felügyelete alatt áll.

Vásárlási kényszer teljesen kizárva.

Stilszerű, modern berendezések.

Szavatosság az áru minőségeért.
 Jutányos árak!

Az árucsarnokba kizárólag elsőrangú
 budapesti asztalosok és kárposok
 dolgoznak.

631/v. 1909. szám.

Árverési hirdetés.

Alulirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. járásbíró 314. számú végzése által *Dr. Kövér Gyula* végrehajtató javára 151 korona 34 fillér tőke, ennek 1908. évi február hó 17-től járó 5% kamata, ugy járuléki erejég elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felülfoglalt 2110 koronára becsült lovak, hintók, szekéreny és irógépből álló ingóságok nyilvános árverés útján leendő eladatása elrendeltetvén, ennek a helyszínén, vagyis Zalaegerszegen leendő eszközésére 1909 évi október hó 5-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. tc. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. tc. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Zalaegerszeg, 1909 szeptember hó 13-án.

Lukács József, kir. bir. végrehajtó.

Akar nősülni?

Hölgyektől (ezek között olyanok törvénytelen gyermekkel, testi hibával stb.) **5—500.000 korona vagyonnal** fel vagyunk hatalmazva, megfelelő férjet keresni. Csakis urak, (ha vagyonnélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és **gyors házassághoz** akadály nincsen, irjanak e címre: **L. Schlesinger, Berlin, 18.** (Deutschland).

„Evoe“-
haj-
csodaszer
bebizonyíthat ólag
hatásos.

Kopaszság, hajhullás, hámlás elleni szer. »Evoe« erősíti és frissíti a fejbőrt, erősíti és elősegíti a haj növekedését. Egy nagy üveg ára, igen kiadós, 5 korona, három üvegé 12 korona.

„Evoe“-csoda-krem ránc, vimmerli, redő, bőrátka ellen Nagy tégely 4 korona.

„Evoe“ keleti szépitőszappan 1 kor. — Utánvétellel.

Az „Evoe“-társaság főraktára:

Wien, II—518. Praterstrasse 518.

Hölgyek figyelmébe.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy az összes raktáron levő **nyári pongyolákat** és gyermekruhákat gyári árban eladom.

Felhívom a szives figyelmet arra, hogy üzletemben a legolcsóbban kitűnő minőségű kész pongyolák kaphatók.

Elsőrendű anyag, kitűnő szabás.

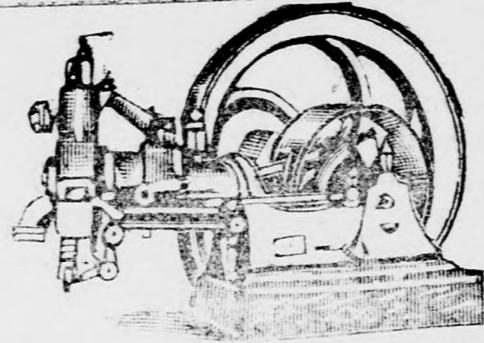
Sokkal olcsóbb, mint a házilag készített ruha.

Szép kötények olcsón kaphatók.

Lusker Jánosné.

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben elismert legjobb gyártmányu **Benzin-, Nyersolaj-, Gáz-, Petroleum-motorokat és lokomobilokat** valamint **Szivógázmotorokat.**

Meglepő ujdonság!

EGYETEMES GENERATORUNKAL

a tényleges lóerő

óránként csak kb. 1 fillérbe kerül.

Vezérképviselő:

GELLÉRT IGNAC és TÁRSA

Budapest, Teréz-körút 41. :: Telefon 12—91.
Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fizetési feltétel!

TÖRLEY PEZSGŐ

Ritka

alkalom ! alkalom
még ! még
rövid ideig!! ! rövid ideig!!

Finom férfi gyapju kalap	3 K-tól feljebb
» » nyúlszór »	5 » »
» » cheviot öltöny	25 » »
» gyermek lüszter »	9 korona
» » mosó »	3 » »
Férfi pique elejü ing	2.70 »
» szines » »	2.80 »
» angol sephier »	4.50 »
» selyem nyakkendő drb	— 50 »
» glacé-keztü párja	2.40 »
» kötött harisnya párja	— 42 »

Megtekinthető vételkényszer nélkül

KOREIN VIKTOR

„KALAPKIRÁLY“-nál.

Egy jó házból való fiu tanulóul

azonnal felvétetik **UNGER ANTAL**
könyvnyomdájában
Zalaegerszegen.

1750/1909. sz.

Hirdetés.

Alulírott körjegyző közhírré teszem, hogy Salomváron elhalt Vinhoffer Dezső plebános hagyatékát képező összes, mintegy 10000 korona értékű takarmány, szalma, szarvasmarha, termények, gazdasági eszközök, butorok és egyéb tárgyak — mivel részben el nem adhatók s a rokon-örökösök és egyházi örökösök között fel nem oszthatók — **Salomváron 1909. évi október hó 3-án délután 2 órakor** kezdődő és következő napon folytatandó árverésen a fenti sorrendben, a legtöbbet ígérőknek, azonnali készpénzfizetés mellett eladatni fognak.

Salomváron, 1909. szept. 28.

Farkas István
körjegyző.

427/1909. sz.

Árverési hirdetés.

ERNST és NEUFELD cég tulajdonát képező felsőszenterzsébeti (Zala megye, alsólendvai járás) fűrésztelepén felhalmozott

**330 köbméter feldolgozott
tölgyfadeszka és padló és
139 köbméter tölgygömbfa**

általam Felsőszenterzsébeten **1909 október 9-én d. e. 10 órakor** nyilvános árverésen eladatik.

FELTÉTELEK:

Bánatpénzül az árverés megkezdése előtt 2000 kor. készpénzben kezemre lefizetendő.

A vételár, amelybe a bánatpénz betudatik, az anyag elszállítása előtt kezemre fizetendő.

Az anyag legkésőbb f. é. december 31-ig elszállítandó.

Alsólendván, 1909. október 1.

Dr. Laubhanner Oszkár
kir. közjegyző.

Van szerencsém a nagyérdemű közön-
ség szives tudomására hozni, hogy
kézimunka minta előnyomdámát

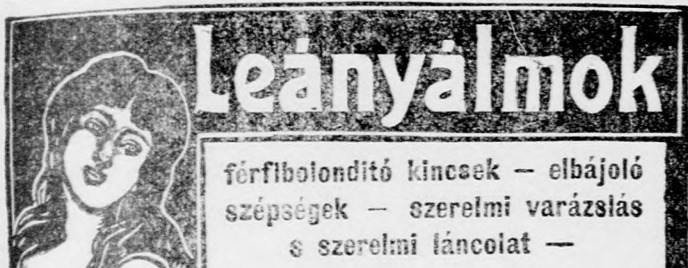
a mai kor igényeinek megfelelő legdiva-
tosabb mintákkal u. m. **zsinorozáshoz**
füzérekkel (girland) **vánkos sarkokkal**,
legújabb **monogramm- és sablonokkal** ki-
bővítettem és tovább folytatom.

Monogramm és más himzéseket jutá-
nyos áron készítek.

A nagyérdemű közönség szives párt-
tisztelettel fogását kérve

Freisager Vilma.

Berzsenyi (Császi) u. 6. sz.

Leányálmok

férfibolondító kincsek — elbájoló
szépségek — szerelmi varázslás
s szerelmi láncolat —

melyik fiatal leány nem álmodta?

Hajdanában öreg vénasszonyoktól sze-
relmi italt vettek, manapság a fiatal lányok
bőleesebben cselekszenek s a legközelebbi
drogériából, gyógyszer-tárból s illatszer-
üzletből

Zuckooh-szappant	Zuckooh-krémt
kis csomagolás 1.-- kor.	közöns. tubus 1.25 kor.
nagy csomagolás (ajándék) 2.50 "	nagy tubus 2.50 "

Zuckooh-szappan s Zuckooh-krém szépséget
alkot mint a tavaszi gyöngyvirág, olcsó
és gazdaságos a napi használatban, a miért
is a szépségeti szerek eszményképét képezi.

Fiatal leányok és asszonyok! Aki szép
akar lenni, az csak Zuckooh-szappannak
bódoljon, aki különös szép akar lenni, az
Zuckooh-krémet is használjon.

Ne halassz, ne kételkedj!
Ne nyugodj, ne pihenj addig
míg **Be nem telje-
sült óhajok!**
Vágyatok célját el nem értékétek,
különben szomorú végül maradnak:

Valódi Zalaegerszegen Kaszter Sándor
gyógyszertárában kapható.

SCHULHOF ADOLF

Nagykanizsai borkereskedő

elhalálózása folytán körülbelül 2000
hektoliter törés- és pudvamentes
állapotban levő raktár- és trans-
porthordó minőség szerint 5 koro-
nától felfelé eladásra kerül. Hibát-
lan 700 literes törkölyös hordó
ára 24 korona darabonként.

Szőlőoltvány,

szőlővesszőről és borról nagy képes árjegyzékemet

INGYEN

és bérmentve küldöm meg, a ki címét tudatja. Ezen
könyvet még az is kérje, a ki rendelni nem akar, mert
ebből megtanulhatja a szőlőtelepítést s emellett sok szőlő-
kép van benne. Szőlőoltványokból és más egyéb európai
és amerikai sima és gyökeres vesszőkből, a világhírű
Delawareből állandóan több millió készlet eladó, olcsó ár
mellett. Több ezer elismerő levél, közte több hercegi
és grófi uradalomtól.

Cim: **Szücs Sándor fia, szőlőtelepe,**
Bihardiószeg.

Fillinger József

hordógyára

Ajánlja:

**hordóit,
kádjait**

minden nagyságban.

Árjegyzéket kívánságra küldök.

Fillinger József

Ráczváros (Pécs mellett)

Keil-lakk

legkitünőbb mázolószer puha padló számára.

KEIL-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

KEIL-féle fehér »Glazur« fénymáz 90 fillér.

KEIL-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fillér.

KEIL-féle szalmakalap-festék minden színben.

KEIL-féle legfinomabb cipő-crém 30 fillér.

Mindenkor kaphatók: **Ján Ferenc** cégnél Zalaegerszegen.

Óh jaj!

Megfojt ez az
átkozott köhögés

Köhögés, rekedt-
ség és elnyálkáso-
dás ellen gyors és
biztos hatású

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják
és kitünő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona
Próbadobez 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

**„NÁDOR“
GYÓGYSZERTÁR**

Budapest, V., Váci-körut 17.

Éljen!

Egger mellpasztilla
csakhamar meggyógyított

Kapható Zalaegerszegen: **Hrabovszky Rezső, Kaszter Sándor,**
Kocsuba Emil, Sümegen: **Kossa Gusztáv,** Zalaszentgróton: **Botfy**
Péter gyógyszer-táraikban.

MAGYAR SANGERHAUSENI GÉPGYÁR R.-T.

vasöntöde, gép- és rézműgyár, BUDAPEST, V., Csáklya-u. 3.

SPECIAL-
GÉPGYÁR: **szeszgyárak és szeszfinomítók**
élesztőgyárak
keményítő-syrup- és dextrin-gyárak

teljes gépészeti berendezése.

Átalakít meglévő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs, 1904.

Nagy állami érem.

Legnagyobb kitüntetés.

Két évi jótállás!

Ara lucatonként
4, 6, 8, 10 korona.Az elárúsító helyek kimutatását, árjegyzéket és eredeti propaganda reklámot ingyen küld az **OLLA** gummigyár Vien II/150, Praterstrasse No. 57.**ROPS**biztonsági
gyorsfőző.Tűzveszély
kizárva.

Ha felborul, elalszik.

Szesz ki nem folyhat.

Szeszfogyasztásban igen takarékos.

Kapható minden jobb vasáru és háztartási
cikkeket árusító üzletekben.Ha valahol nem kapható, szíveskedjék
hozzánk fordulni.

Képes prospectus ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részv.-Társ.
BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/84.

Helybeli elárúsítók:

R. Zeisler, Fenyvesi Miksa,
Hubinszky Adolf, Deutsch
Hermann.**Boros hordó.**60—70 db teljesen jó
karban levő 600—700 li-
teres boros hordó eladó**Reich Samu**

kereskedőnél Zalaegerszegen.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**egy régióknak bizonyult haziszer, mely már sok év
óta legjobb bedorzsolásnak bizonyult községnél,
..... oszónál és meghűléseknél.Figyelmeztetés. Sifány hamisítványok miatt be-
vásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti
üveget foradjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Rómer cégjegyzéssel ellátott dobozba van
esomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.—
és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany országhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Alkalmi vétel!

ÉRTESÍTÉS.

Olcsó árak!

Van szerencsém a n. é. építő- és építettő közönség szives tuda-
mására adni, hogy **zalaövői deszkametszőmön** jó minőségű, zsi-
ros-, vörösfenyő-deszka, padló, heveder, lécz, valamint asztalosok
részére legjobb minőségű fehérfenyő deszka és padló, valamint
tölgy-deszka és heveder régi árait, a felhalmozódott nagy kész-
letem miatt**mélyen leszállítottam.**Tehát aki faanyag-szükségletét **olcsón, jutányosan** akarja beszerezni, az== zalaövői metszőmön ==
meglepő olcsó árak

mellett eszközölheti.

Nagyobb vételeknél
külön árengedmény!

Tisztelettel

FRIM JÓNÁS

gőzfűrésztulajdonos

Z a l a ö v ő n .

Kitüntette:

az ezredéves kiállításon
kiállítási éremmel,1896 május 14-én az
Országos Iparegyesület
által díszéremmel.**KESZLI FERENC**

butor-asztalos

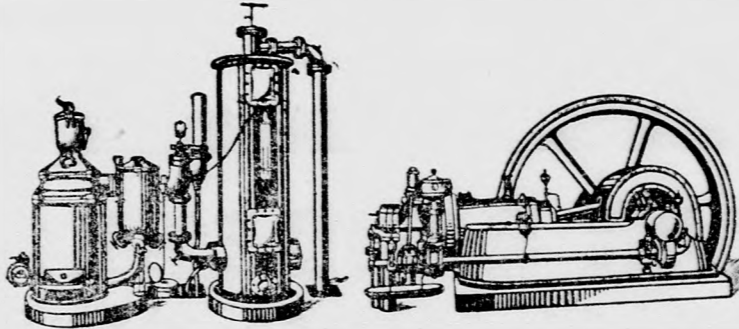
Zalaegerszeg, Csányi-utca 41. sz.

Kitüntette:

az 1900 évi párizsi világ-
kiállításon
ezüst éremmel,az 1904 évi soproni ki-
állításon arany éremmel.Raktáron tart és megrendelésre
készít**BUTOROKAT**intarziái berakással, kiváló minőségű
anyagból, úgymint: tölgy, bükk, dió,
eseresnye, szil, kőris, jávor, mahagóni,
amerikai dió, és körtefából.**Figyelem!**Mielőtt motort vesz, kérjen tőlünk ajánlatot, mert a
világon a legjobb az eredeti **BENZ** szívógázmotor.

Anthrazit, faszén, brikett és hasonló tüzelőanyagokhoz egyaránt alkalmas.

Bármily nagyságban azonnal szállíthatók.

Kedvező
fizetési
feltételek!Olcsó
árak!

Benzin-, gáz- és nyersolajmotorok legegyszerűbb kivitelben.

Gazdasági és ipari célra legmesszebb menő szavatosság mellett kaphatók

KALMÁR és ENGEL motor- és gépgyárában
BUDAPEST, V., Lipót-körut 22. szám.

Arjegyék ingyen!

Szakember kiküldetése díjtalan!